

**Vysoká škola báňská - Technická univerzita
Ostrava**

Fakulta bezpečnostního inženýrství

Katedra požární ochrany a ochrany obyvatelstva

**Role nevládních neziskových organizací při řešení
mimořádných událostí**

Student:

Vedoucí diplomové práce:

Studijní obor:

Datum zadání diplomové práce:

Termín odevzdání diplomové práce:

Bc. Petra Gebauerová

Ing. Ivan Koleňák

Bezpečnostní plánování

30. listopadu 2009

30. dubna 2010

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne 26. dubna 2010

Petra Gebauerová

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat panu Ing. Ivanu Kolečákovi, za vedení a podporu při tvorbě diplomové práce, dále pak Mgr. Miroslavu Menšíkovi, za poskytnutí informací a nakonec paní Haně Jagošové za odborné rady.

Anotace

GEBAUEROVÁ P.: Role nevládních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí; OSTRAVA: VŠB – TUO, FBI, 2010

Klíčové slova: nevládní nezisková organizace, mimořádná událost, PANEL humanitárních organizací, dobrovolnictví, civilní ochrana, finance.

Cílem diplomové práce je popsat a porovnat systém zapojování NNO při řešení mimořádných událostí a krizových situací (dále jen „mimořádná událost“) v České republice a v zahraničí. První část práce je zaměřená na fungování a zapojování NNO v podmínkách České republiky a dále nastíněna situace zapojování NNO v zahraničí.

V druhé části je navržen „model“ pro fungování NNO a popis zapojení PANELU neziskových organizací Jihomoravského kraje (dále jen „PANEL“), při řešení mimořádné události vzniklé v důsledku radiační havárie na ČEZ, a.s. - jaderné elektrárně Dukovany.

Annotation

GEBAUEROVÁ P.: The Role of NGO's during solution of extraordinary events; OSTRAVA: VŠB – TUO, FBI, 2010

Key words: non-profit (non-government) organisation, extraordinary events, PANEL of humanitarian organization, volunteering, civil protection, finance.

The goal of my diploma paper is to describe and compare the system of participation of NGO's during the solution of extraordinary events and crisis situations (thereinafter “extraordinary event”) in the Czech Republic and abroad. The first part of the document is focused on the functioning and participation of NGO's in the conditions valid in the Czech Republic and furthermore is outlined the participation of NGO's abroad.

In the second part “the model” is proposed for the functioning of NGO's and the description of South Moravian Region PANEL's engagement (thereinafter “PANEL”) during the solution of the extraordinary event occurred as the result of the radiation accident at ČEZ, a.s. – nuclear plant Dukovany.

Obsah

| | | |
|-------|---|----|
| 1 | Úvod | 7 |
| 2 | Rešerše..... | 9 |
| 3 | Použité pojmy | 11 |
| 4 | Nevládní neziskové organizace v České republice..... | 12 |
| 4.1 | Právní vymezení nevládních neziskových organizací v právním řádu ČR | 12 |
| 4.2 | Obecná charakteristika nevládních neziskových organizací | 12 |
| 4.3 | Neziskové organizace v ČR působící při zdolávání mimořádných událostí | 13 |
| 4.3.1 | Český červený kříž | 14 |
| 4.3.2 | Občanské sdružení ADRA..... | 15 |
| 4.3.3 | Katolická církev v ČR – Charita Česká republika..... | 16 |
| 4.3.4 | Hand for Help..... | 16 |
| 4.3.5 | Člověk v tísni..... | 17 |
| 4.4 | Financování nevládních neziskových organizací | 17 |
| 4.5 | Výhody pro nevládní neziskové organizace | 17 |
| 4.6 | Dobrovolnictví v ČR | 18 |
| 4.6.1 | Výhody pro dobrovolníky | 18 |
| 5 | Spolupráce s nevládními organizacemi na ústřední úrovni a úrovni krajů..... | 19 |
| 5.1 | Ústřední úroveň | 19 |
| 5.2 | Spolupráce na úrovni krajů..... | 20 |
| 5.2.1 | Moravskoslezský kraj | 21 |
| 5.2.2 | Ústecký kraj | 22 |
| 5.2.3 | Hlavní město Praha..... | 23 |
| 5.2.4 | Jihočeský kraj | 23 |
| 5.2.5 | Jihomoravský kraj | 24 |
| 5.3 | Vybrané příklady působení českých nevládních organizací v České republice.. | 25 |
| 5.4 | Zapojení nevládních organizací při mimořádných událostech | 27 |
| 5.5 | Zapojení PANELU - Modelová situace havárie na ČEZ-EDU | 28 |
| 5.6 | Nedostatky při zapojování nevládních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí | 30 |
| 6 | Nevládní neziskové organizace v zahraničí..... | 32 |
| 6.1 | Polsko | 32 |
| 6.2 | Švýcarsko | 34 |

| | | |
|-------|---|----|
| 6.3 | Velká Británie..... | 37 |
| 6.4 | Slovinsko | 39 |
| 6.5 | Finsko | 41 |
| 7 | Porovnání nevládních neziskových organizací v České republice a v zahraničí | 45 |
| 7.1 | Právní normy | 45 |
| 7.2 | Dotace akreditovaných organizací..... | 46 |
| 7.3 | Financování | 46 |
| 7.4 | Výhody pro nevládní neziskové organizace a dobrovolníky | 47 |
| 7.5 | Dominantní postavení ČK při řešení mimořádných událostí | 49 |
| 7.6 | Propracovanější zapojení hasičů..... | 49 |
| 8 | Navržení modelu fungování nevládních neziskových organizací | 51 |
| 8.1.1 | Hlavní činitel | 52 |
| 8.1.2 | Vedlejší činitel..... | 53 |
| 8.1.3 | Podpůrný činitel..... | 54 |
| 9 | Závěr..... | 56 |
| 10 | Seznam obrázků, tabulek a příloh..... | 57 |
| 11 | Seznam literatury | 58 |

1 Úvod

V současné době je zaznamenán vyšší výskyt mimořádných událostí. Jedná se zejména o události přírodního charakteru. Vlivem globálního oteplování planety dochází ke značným klimatickým změnám. Mnohem častěji než kdy dřív dochází k tvorbě hurikánu, nadměrným srážkám, zvyšující hladinu vodních toků a tím zapříčiňující povodně či naopak značnému suchu, v jehož důsledku dochází ke zvýšenému nebezpečí vzniku rozsáhlých požárů.

Za poslední desetiletí došlo, ať už v tuzemsku nebo v zahraničí, k několika takovýmto rozsáhlým mimořádným událostem. Za zmínku zajisté stojí ničivá vichřice ve slovenských Tatrách v roce 2004, tsunami v Jihovýchodní Asii v roce 2004, zemětřesení v Pákistánu v roce 2005, rozsáhlé požáry v Řecku a Austrálii v roce 2009 nebo letošní ničivé zemětřesení na Haiti, které si vyžádalo okolo 111 000 obětí na životech a až 230 tisíc raněných.

V České republice jsme se opakovaně setkali s přirozenými povodněmi a to zejména v letech 1997, 1998, 2002, 2006 nebo tzv. bleskovými povodněmi v roce 2009.

Další ničivá událost byla zaznamenána v roce 2007 a nesla název orkán Kyrill. Orkán je nejvyšším, dvanáctým stupeň Beaufortovy stupnice, která znázorňuje odhad síly větru ve výšce 10 m nad zemí. Tehdy u nás nárazy větrů dosahovaly rychlosti až 216 km/h.

V roce 2009 Česká republika zápasila se silnými bouřkami označovanými jako „Squall line“. Laicky řečeno jde o bouřku dlouhou až stovky kilometrů a jejím hlavním projevem je húlava, tedy mnoho druhů větru měnící svůj směr, jejichž rychlost může dosahovat až 162 km/h.

Počátkem letošního roku 2010 ještě stačila Českou republiku zastihnout rozsáhlá sněhová kalamita.

Společným faktorem se u těchto událostí stává včasné nasazení složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) k provádění záchranných a likvidačních prací. K tomu, aby byl zásah proveden efektivně, je zapotřebí spolupráce nejen základních, ale i ostatních složek IZS.

Mezi tyto partikulární organizace, které mohou být ostatní složkou IZS, spadají i nevládní neziskové organizace, které obzvláště poskytují sekundární pomoc. Jedná se o zapojení dobrovolníků a poskytnutí materiálních a finančních prostředků nebo psychosociální pomoci. Takovéto zapojení, a to nejen při řešení mimořádných událostí, musí mít svá pravidla. Existují sice „krajské“ varianty zapojení nevládních organizací, ale chybí pevná struktura, tedy jakýsi celorepublikový model zapojení těchto organizací.

Jaký je přístup vybraných krajů ke spolupráci s nevládními organizacemi a jak lze efektivně spolupracovat a vytvářet vyhovující podmínky pro zapojení těchto organizací? Na tyto i jiné otázky jsem hledala odpovědi a inspiraci zejména u zahraničních států.

Výsledkem této diplomové práce by mělo být navržení modelu zapojení nevládních neziskových organizací.

2 Rešerše

Hlavními prameny se pro tuto práci staly tyto publikace a právní předpisy.

Linhart, Šilhánek: Nevládní organizace působící v ochraně obyvatelstva v některých evropských zemích; Praha 2008, ISBN: 978-80-86640-87-7. Tato publikace, je zaměřená na nevládní organizace, které působí v zahraničí při zdolávání mimořádných událostí. Charakterizuje vybrané státy Evropy, přibližuje jejich právní prostředí a strukturu v oblasti nevládních neziskových organizací.

Linhart, Šilhánek: Ochrana obyvatelstva ve vybraných evropských zemích, 2. přepracované a doplněné vydání; Praha 2009. Kniha popisuje stav ochrany obyvatelstva v určitých evropských zemích. Zaměřuje se na charakteristiku země, strukturu ochrany obyvatelstva, legislativu, vládní a nevládní organizace a další faktory týkající se bezpečnostního rámce.

Procházka Z.: Humanitární pomoc v České republice, Praha 2006, ISBN: 80-86640-53-6. Jedná se již o třetí aktualizované vydání této publikace. V příručce je uveden přehled důležitých humanitárních organizací působících při mimořádných událostech v České republice. Poskytuje základní informace o vybraných organizacích, jako je jejich sídlo, zaměření, působnost v jednotlivých krajích a formy poskytované pomoci. V závěru je pak uveden seznam osob schopných poskytnout psychosociální pomoc a doporučení obyvatelstvu „Jak se chovat v případě mimořádné události“.

Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje podmínky výkonu dobrovolnické služby. Vytyčuje základní pojmy, jako je dobrovolnická služba, dobrovolník, vysílající anebo přijímací organizace. Upravuje vztahy mezi dobrovolníkem a danou organizací, stanovuje podmínky výkonu činnosti a uvádí možnosti poskytnutí dotací.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále je „zákon o IZS“). Tento zákon patří mezi

tzv. krizovou legislativu. Vymezuje základní pojmy jako je integrovaný záchranný systém, mimořádná událost nebo záchranné a likvidační práce. Skládá se ze dvou částí. V první upravuje působnost integrovaného záchranného systému, postavení státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků při přípravě na mimořádné události a způsob organizace záchranných a likvidačních prací v místě zásahu. Druhá část pak zahrnuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na tyto situace.

3 Použité pojmy

Mimořádná událost (MU) – je dle zákona o integrovaném záchranném systému [6] definována jako „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“

Rozsáhlá mimořádná událost – za rozsáhlou mimořádnou událost můžeme považovat událost, při které došlo ke zranění vyššího počtu osob, byla zasažena větší část území nebo je vyžadována pomoc z jiných krajů. Určující je stupeň poplachu, dle vyhlášky č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech integrovaného záchranného systému, ve znění pozdějších předpisů.

Integrovaný záchranný systém (IZS) - je dle zákona o IZS [6] definován jako „koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.“

Dobrovolník – dle zákona o dobrovolnické službě [1], se jako dobrovolník klasifikuje fyzická osoba starší 15-ti let při výkonu služby v České republice anebo osoba starší 18-ti let při výkonu služby v zahraničí.

Nevládní nezisková organizace (NNO) – jedná se o pojem, který není přesně definován a lze jej vyložit takto: NNO je organizace, která není založená za účelem podnikání. Od ostatních organizačních forem se liší zejména tím, že nedochází k rozdělení zisku mezi zakládající subjekty či řídicí nebo kontrolující složky.

PANEL humanitárních organizací (PANEL) – seskupení vybraných nevládních neziskových organizací a dobrovolníků, které je utvářeno v jednotlivých krajích za účelem řešení mimořádných událostí.

4 Nevládní neziskové organizace v České republice

V České republice působí řada NNO s odlišnou působností. Zaměřují se na oblast vzdělání, výchovnou činnost, prevenci, kulturu anebo také humanitární pomoc spojenou s výskytem mimořádné události.

4.1 Právní vymezení nevládních neziskových organizací v právním řádu ČR

Mezi hlavní prameny práva v oblasti neziskového sektoru patří tyto zákony:

Tabulka 1 - Přehled právních norem pro nevládní neziskové organizace

| Číslo zákona | Název zákona | Odkaz |
|--------------|---|-------|
| 198/2002 Sb. | O dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů | [1] |
| 83/1990 Sb. | O sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů | [2] |
| 248/1995 Sb. | O obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů | [3] |
| 3/2002 Sb. | O svobodě náboženského vyznání a postavení církvi a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů | [4] |
| 227/1997 Sb. | O nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonech (zákon o nadacích a nadačních fondech), ve znění pozdějších předpisů | [5] |
| 239/2000 Sb. | O integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů | [6] |

4.2 Obecná charakteristika nevládních neziskových organizací

Pod pojmem NNO si neodborná veřejnost může představit organizaci, působící v soukromém sektoru, jejíž zisk v době ročního zúčtování je nula. Myšlenka je téměř správná. Pojem „nezisková“ ovšem znamená, že organizace svou činnost nevykonává za účelem zisku. O exaktním stanovení tohoto termínu se již vedla řada polemik a v současnosti není zcela přesně vymezen. V různých pramenech je uváděna rozličná terminologie. Většina odborníků se přiklání k charakteristice NNO, kterou uvádí profesori Salamon a Anheier ve své publikaci *In Search of the Nonprofit Sector. In the Question of Definitions* z roku 1992. [7]

Autoři popisují neziskový sektor jako instituci, která existuje uvnitř státní struktury a je využívána pouze k věcem veřejným a nikoliv k soukromým účelům. NNO definují šesti základními atributy a to: „Uspořádané, ve smyslu mající určitou strukturu; soukromé; neziskové; samosprávné, nezávislé a v neposlední řadě dobrovolné [8]“.

Další definice přichází z řad Rady vlády pro nestátní neziskový sektor, která neziskové organizace dělí na dva typy.

- ✓ vládní (státní, veřejné) neziskové a
- ✓ nestátní (nevládní, občanské, soukromé) neziskové.

Do nestátních neziskových organizací pak řadí [9]:

- ✓ občanská sdružení;
- ✓ obecně prospěšné společnosti;
- ✓ církevní právnické osoby;
- ✓ nadace a nadační fondy.

V následujících kapitolách se budu dále zabývat pouze NNO, jenž plní svou úlohu při zdolávání mimořádných událostí většího rozsahu.

4.3 Neziskové organizace v ČR působící při zdolávání mimořádných událostí

Hlavní úlohu v oblasti záchranářství zabezpečují základní složky IZS (založeny na profesionálním principu) a ostatní složky IZS (př. NNO aj.). K základním složkám patří Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR), Zdravotní záchranná služba (ZZS) a Policie České republiky (PČR). V případě řešení rozsáhlé mimořádné události (př. povodně), lze povolát Armádu ČR.

Mezi hlavní nevládní neziskové organizace v ČR, působící při zdolávání mimořádných událostí nebo krizových situacích patří těchto pět základních institucí.

Jedná se o [10]:

- a) Český červený kříž,
- b) Občanské sdružení ADRA,

- c) Katolická církev v ČR – Charita Česká republika,
- d) Hand for Help,
- e) Člověk v tísni.

4.3.1 Český červený kříž

Český červený kříž (ČČK) [11] je občanským sdružením ve smyslu zákona o sdružování občanů. [2] Působí na území České republiky a zaměřuje se na oblast humanitární, sociální a zdravotní pomoci.

Označení „červený kříž“ a jeho symbol mohou v České republice využívat pouze ti, kteří jsou vymezení v zákoně o ochraně znaku a názvu ČK. [12]

Působnost a poslání

Působnost ČČK je rovněž stanovena v tomto zákoně [12], konkrétně v ustanovené § 4 písmena a) až d), kde se uvádí:

- a) působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby;
- b) působí v oblasti civilní ochrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případě katastrof a jiných mimořádných událostí;
- c) poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby;
- d) šíří znalost Ženevských úmluv.

Hlavní poslání ČČK, jak je uvedeno na internetových stránkách ČČK, je [13]:

Předcházet a zmírňovat utrpení, chránit zdraví, život a úctu k lidské bytosti, podporovat vzájemné porozumění, přátelství a mír mezi národy bez rozdílů národnostních, rasových, náboženských, třídních a politických a usilovat o naplňování základních principů hnutí Červeného kříže.

Působnost ČČK v zahraničí [14]

ČČK je součástí tzv. Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. To tvoří: Národní společnosti Červeného kříže a Červeného půlměsíce, Mezinárodní výbor Červeného kříže a Mezinárodní federace společnosti Červeného kříže, Červeného půlměsíce a Červeného krystalu. Plní úkoly, které vyplývají z Ženevských úmluv a Statutu mezinárodního hnutí. Řídí se sedmi základními principy (humanita, neutralita, nestrannost, nezávislost, dobrovolnost, jednota a světovost). Jedná se o jednu z nejhlásnějších NNO ve

světovém měřítku, poskytující nejen humanitární pomoc při katastrofách a mimořádných událostech. V příloze č. 1 „Tabulka 1 – Vybrané příklady zapojení Českého červeného kříže“, jsou uvedeny příklady působení ČČK v zahraničí.



Obrázek 1 - Znak Červeného kříže, Červeného půlměsíce a Červeného krystalu¹⁵

4.3.2 Občanské sdružení ADRA

Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj ADRA [16] je občanským sdružením, které se řídí stejným zákonem [2] jako ČČK.

Působnost a poslání občanského sdružení ADRA

Mezi hlavní úkoly organizace patří poskytování humanitární, sociální a rozvojové pomoci v celé České republice i v zahraničí. Zaměřuje se jak na mimořádné události, tak na dlouhodobé projekty jako je např. preventivně výchovná činnost, podpora vzdělání či zaměstnanosti.

Působnost občanského sdružení ADRA v zahraničí

Občanské sdružení ADRA uskutečňuje v zahraničí dva typy projektů. Jedná se o humanitární a rozvojovou pomoc. V rámci humanitární pomoci poskytuje okamžitou a krátkodobou pomoc. Reaguje na nepříznivé situace vzniklé v návaznosti na přírodní katastrofy, válečné konflikty a sociální krize. Příklady působení v zahraničí lze nalézt v příloze č. 2 „Tabulka 2 – Vybrané příklady zapojení občanského sdružení ADRA“.

4.3.3 Katolická církev v ČR – Charita Česká republika

Charita Česká republika (dále jen „Charita“) [17] je součástí římskokatolické církve. Její ustanovení se řídí zákonem o církvích a náboženských společnostech. [4]

Působnost a poslání Charity

K hlavním činnostem Charity patří zejména okamžitá a následná pomoc při katastrofách a živelných pohromách, charitativní činnost v ČR, zajištění poradenské činnosti a vzdělávání ve vybraných oblastech nebo spolupráce s ostatními křesťanskými církvemi.

Působnost Charity ČR v zahraničí

Charita je členem mezinárodní organizace Caritas Internationalis a Caritas Europa. V rámci humanitární a rozvojové pomoci pomáhá v mnoha zemích světa nejen v oblastech postižených krizí či katastrofou. Zajišťuje pomoc do zahraničí prostřednictvím oddělení humanitární a rozvojové pomoci Sekretariátu Charity ČR. Pokud nepůsobí přímo v místech katastrofy, podporuje místní nebo velké mezinárodní charity, které se událostí účastní.

Tabulka 3 „Vybrané příklady působení Charity ČR v zahraničí“, uvedená v příloze č. 3 znázorňuje přehled některých mimořádných událostí, při kterých Charita pomáhá či pomohla finančním obnosem, materiálním vybavením nebo zapojením svých vlastních členů.

4.3.4 Hand for Help.

Organizace Hand for Help [18] je obecně prospěšná organizace, která je založena na základě zákona o obecně prospěšných společnostech [3]. Organizace působí především v zahraničí. V České republice byla její pomoc zaznamenána například v souvislosti s povodněmi ve Středočeském kraji v roce 2006.

Poslání organizace Hand for Help

Organizace funguje jako subjekt vysílající své odborníky nejen k řešení mimořádných událostí a živelných pohrom. Je tvořena záchranáři z různých oborů, kteří mají zkušenosti ze zahraničních misí i z řešení mimořádných událostí v České republice.

Působnost organizace v zahraničí

Organizace Hand for Help se především zaměřuje na poskytování zahraniční humanitární pomoci. Zejména se soustředí na záchranné mise, poskytování zdravotní péče nebo vybudování zdravotnického zařízení. Příklady působení organizace v zahraničí jsou uvedeny v příloze č. 4 „Tabulka 4 – Vybrané příklady zapojení organizace Hand for Help“.

4.3.5 Člověk v tísní

Člověk v tísní [19] je obecně prospěšná organizace [3]. Jedná se o humanitární organizaci, která pomáhá v krizových oblastech a podporuje lidská práva ve světě.

Poslání organizace Člověk v tísní

Poslání organizace je realizace humanitární a rozvojové pomoci, podpora lidských práv, zvyšování informovanosti české veřejnosti o situaci v zemích třetího světa a zemích postižených válkou. Dále pak snaha o rozšíření demokratických základů v nezajištěných zemích. Soustředí se na poskytování krizové pomoci nebo odstraňování následků živelných katastrof.

Působnost organizace Člověk v tísní v zahraničí

Společnost Člověk v tísní působí v zahraničí v rámci humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, kde se zaměřuje na záchranu životů, zmírnění lidského utrpení, podporu zdravotnictví, sociálních programů a dalších aktivit.

V příloze č. 5 „Tabulka 5 – Přehled vybraných projektů organizace Člověk v tísní“ je uveden přehled vybraných projektů v zahraničí.

4.4 Financování nevládních neziskových organizací

- ✓ státní rozpočet;
- ✓ sponzoři a sponzorské dary;
- ✓ nadace a sbírky humanitárních organizací;
- ✓ členské příspěvky;
- ✓ dotace a granty.

4.5 Výhody pro nevládní neziskové organizace

- ✓ daňové úlevy.

4.6 Dobrovolnictví v ČR

V České republice je dobrovolnictví upraveno zákonem o dobrovolnické službě. [1] Dle tohoto zákona se dobrovolníkem pro výkon dobrovolnické služby v ČR může stát každá fyzická osoba starší než 15 let a pro výkon dobrovolnické služby v zahraničí osoba starší 18 let.

4.6.1 Výhody pro dobrovolníky

- ✓ pojištění proti škodám na zdraví a na majetku, které vzniknou dobrovolníkovi osobně a které by mohly vzniknout neúmyslně dalším osobám;
- ✓ v určitých případech může vysílající organizace dobrovolníkovi zajistit ubytování, cestovné popř. kapesné;
- ✓ dobrovolníkovi se může hradit důchodové pojištění stanovené z minimálního vyměřovacího základu a může mu být státem hrazeno pojistné veřejného zdravotního pojištění po dobu výkonu dobrovolnické služby, pokud jeho činnost přesáhne v průměru 20 hodin v kalendářním týdnu;
- ✓ jestliže je dobrovolník nezaměstnaný a vykonává dlouhodobou dobrovolnickou službu, která v průměru přesáhne 20 hodin v kalendářním týdnu a je evidován u úřadu práce, započítává se mu pro účely hmotného zabezpečení do doby předchozího zaměstnání doba výkonu dobrovolnické služby;
- ✓ dobrovolník má nárok na poskytnutí pracovních prostředků a ochranných pomůcek. [20]

5 Spolupráce s nevládními organizacemi na ústřední úrovni a úrovni krajů

NNO svou pomoc poskytují na základě platných uzavřených smluv a dohod a to jak na ústřední úrovni, tak na úrovni regionální. Uzavření takovéto smlouvy (dohody) vychází ze zákona o IZS [6], který hovoří o poskytnutí tzv. plánované pomoci na vyžádání.

Uzavřená smlouva (dohoda) zpravidla obsahuje:

- ✓ identifikaci smluvních stran;
- ✓ osoby pověřené pro zabezpečování pomoci a způsob jejich vyrozumění;
- ✓ druh práce (činnosti), na kterou se organizace sjednává;
- ✓ případy, při kterých se organizace povolává;
- ✓ služby, které se organizace zavazuje poskytnout;
- ✓ síly a prostředky určené k poskytnutí pomoci;
- ✓ dobu potřebnou pro poskytnutí sil a prostředků v případě vyžádání pomoci;
- ✓ obecná (závěrečná ustanovení).

5.1 Ústřední úroveň

Na ústřední úrovni jsou smlouvy (dohody) o poskytování pomoci na vyžádání nebo jiné dohody uzavírány mezi Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky (MV-GŘ HZS ČR) a dotčeným subjektem. Nasmlouvané síly a prostředky se zahrnou do Ústředního poplachového plánu IZS.

V rámci ústřední úrovně jsou uzavřeny smlouvy (dohody) s:

- ✓ Úřadem Českého červeného kříže (ÚČČK);
- ✓ Ekumenickou radou církví v ČR, Českou biskupskou konferencí;
- ✓ občanským sdružením ADRA.

Jednotlivé organizace, se dle dohody zavazují k vzájemné spolupráci v rámci IZS.

Úřad Českého červeného kříže

ÚČČK sjednal s MV-GŘ HZS ČR spolupráci při provádění záchranných prací při požárech, živelných pohromách a jiných mimořádných událostech, v oblasti ochrany obyvatelstva.

Mezi jeho úkoly patří:

- ✓ poskytnutí pomoci jednotkami ČČK na výzvu OPIS nebo KOPIS;
- ✓ vytvoření obslužných zdravotnických jednotek, které budou použity v základnách humanitární pomoci;
- ✓ koordinace sbírek vyhlášených za účelem pomoci obyvatelstvu při mimořádných událostech.

Ekumenická rada církví v ČR, Česká biskupská konference

MV-GŘ HZS ČR uzavřelo spolupráci s církvemi a jimi zřízenými charitativními organizacemi na přípravu a realizaci opatření v oblasti ochrany obyvatelstva. Jmenovitě se jedná o poskytnutí humanitární, psychologické a duchovní pomoci.

Mezi ustanovené úkoly dále patří:

- ✓ poskytnutí duchovní služby;
- ✓ poskytnutí konzultační pomoci na výzvu OPIS. V návaznosti na předešlé následně zahájit do 48 hodin poskytnutí humanitární psychologické anebo duchovní pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí;
- ✓ plnit úkoly při přípravě a realizaci nouzového zásobování, humanitární pomoci, ubytování, psychologické a duchovní pomoci.

Občanské sdružení ADRA

Občanské sdružení ADRA a MV-GŘ HZS ČR se dohodly na součinnosti při přípravě a realizaci opatření v oblasti ochrany obyvatelstva. Podobně jako církve se zavázalo k poskytnutí humanitární, psychologické a duchovní pomoci.

Mezi další úkoly sdružení patří:

- ✓ konzultační pomoc na výzvu OPIS (opět jako u církve, zahájit do 48 hodin poskytování pomoci postiženému obyvatelstvu mimořádnou událostí);
- ✓ spolupráce z MV-GŘ HZS ČR při přípravě, přepravě a předání humanitární pomoci v ČR a v zahraničí.

5.2 Spolupráce na úrovni krajů

Česká republika je rozdělena na 14 krajů, na území každého kraje působí hasičský záchranný sbor kraje (dále jen „HZS kraje“). Mezi jeho nemalý počet úkolů spadá i příprava na zdolávání mimořádných událostí. V návaznosti na tuto skutečnost uzavírají

buď HZS kraje nebo krajské úřady, opět dle zákona o IZS [6] nejen s NNO potřebné smlouvy (dohody) o poskytnutí pomoci na vyžádání.

Dle dostupných informací, přistupuje každý kraj k zapojení NNO do řešení mimořádných událostí s rozdílnou iniciativou. V některých krajích se můžeme setkat s velkým nadšením pro spolupráci s NNO a v tom duchu s tvorbou různých PANELŮ humanitárních organizací a následným uzavíráním dohod. U jiných krajů převládá jistá zdrženlivost a přenechání iniciativy na centrální úroveň.

5.2.1 *Moravskoslezský kraj*

Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje se řadí mezi ty, jež mají s poskytováním humanitární pomoci a spolupráci s NNO jisté zkušenosti. HZS kraje se podílel na řešení řady velkých mimořádných událostí, jako byly například povodně v roce 1997, bleskové povodně v roce 2009, hromadná dopravní nehoda na železnici u Studénky v roce 2008 a srážka tramvají ve Vřesině u Ostravy v témže roce.

Na základě zkušeností z těchto událostí byla v Moravskoslezském kraji vytvořena „Pracovní skupina pro koordinaci poskytování humanitární pomoci“. Její hlavní role spočívá zejména ve spolupráci při zabezpečení nouzového přežití postiženého obyvatelstva. Pracovní skupina je složena z vedoucího pracovníka, 6 externích odborníků a zástupců humanitárních organizací (Slezská diakonie, ADRA, Diecézní charita ostravsko-opavská, Diakonie Československé církve československé, Armáda spásy, oblastní spolek Českého červeného kříže).

Skupina je řazená jako externí skupina tzv. uskupení SANTO, které spadá do struktury Stálé pracovní skupiny krizového štábu Moravskoslezského kraje.

Název **SANTO**, vznikl z názvu jednotlivých odborných podskupin stálé pracovní skupiny krizového štábu kraje, a to:

- | | | |
|-----------|--------|--|
| S | —————▶ | odborná podskupina pro součinnost a komunikaci; |
| AN | —————▶ | odborná podskupina analýzy situace a nasazení jednotek; |
| TO | —————▶ | odborná skupina týlového zabezpečení a ochrany obyvatelstva. |

Skupina pro koordinaci poskytování humanitární pomoci se aktivuje, je-li potřeba zabezpečit základní životní podmínky pro obyvatelstvo, tedy poskytnutí humanitární

pomoci nebo zajištění nouzového přežití obyvatelstva. Takové případy nastávají, dojde-li k závažné mimořádné události, popřípadě krizové situaci.

Pracovní skupinu je možno povolát i v případě, že nebyl aktivován krizový štáb kraje. [21]

5.2.2 Ústecký kraj

Ústecký kraj byl v uplynulých letech postižen několika mimořádnými událostmi (povodně 2002 a 2006), které iniciovaly vznik PANELU humanitárních organizací.

Již před vznikem tohoto PANELU humanitárních organizací působila v kraji stejnojmenná platforma NNO, na základě které proběhlo v roce 2004 cvičení pod názvem „EXPLOZE – ÚSTÍ 2004“. Tehdy se procvičovala pomoc při mimořádné události v důsledku úniku nebezpečné chemické látky. Tohoto cvičení se kromě magistrátu města Ústí nad Labem, složek IZS a PANELU NNO zúčastnil i velvyslanec USA a aktivně se podíleli příslušníci Národní gardy států Nebraska a Texas. [22]

Nynější PANEL humanitárních organizací svou činnost a aktivní setkání obnovil až v roce 2007. Jeho cílem je poskytování:

- ✓ humanitární pomoci;
- ✓ psychosociální pomoci;
- ✓ zabezpečení evakuace postiženého obyvatelstva.

Mezi členy PANELU se řadí tyto NNO a sdružení:

- ✓ Občanské sdružení ADRA;
- ✓ Člověk v tísni;
- ✓ Centrum krizové intervence Spirála;
- ✓ Dobrovolnické centrum;
- ✓ Oblastní charita Ústí nad Labem;
- ✓ složky IZS.

Představitelé vybraných složek se schází každé dva měsíce na „malém Panelu humanitárních organizací“. Dvakrát ročně pak dochází k setkání „velkého Panelu humanitárních organizací“, kde jsou přizvány i ostatní zapojené instituce.

PANEL se účastnil několika „ostrých“ zásahů. Jednalo se například o poskytnutí pomoci u vážné dopravní nehody u Panenského Týnce v roce 2008 nebo poskytnutí následné pomoci u dopravní nehody u obce Velemyšleves, kde autobus narazil do rodinného domu.

Mezi další aktivity se řadí pořádání konference „Víme o sobě“, jejímž hlavním úkolem je zmapovat a předat informace o všech subjektech na území kraje, které jsou schopny poskytnout pomoc v případě vzniku mimořádné události. [23]

5.2.3 Hlavní město Praha

V rámci Hasičského záchranného sboru hlavního města Prahy není vytvořen žádný speciální svaz humanitárních organizací. S vybranými subjekty jsou uzavřeny smlouvy o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání. Jedná se o následující organizace:

- ✓ oblastní spolky Českého červeného kříže;
- ✓ Arcidiecézní charita Praha;
- ✓ Svaz záchranných brigád kynologů České republiky.

Jednotlivé organizace se ve smlouvách zavazují poskytnout potřebnou pomoc v místě postižené mimořádnou události. [24]

5.2.4 Jihočeský kraj

Jihočeský kraj se nejen v minulosti potýkal s řadou rozsáhlých mimořádných událostí, mezi nimiž opět dominovaly povodně. Na základě těchto událostí a z nich získaných zkušeností přišli tamní radní s novým návrhem a to zřízení PANELU humanitárních organizací. Ten by měl přispět k pomoci základním složkám IZS při zdolávání takovýchto událostí. [25]

Návrh je zatím na svém počátku. Ve finální verzi by se PANEL skládal z NNO jako je, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska Jihočeského kraje, občanské sdružení ADRA a Diecézní charita České Budějovice, to vše pod vedením Oblastního spolku Českého červeného kříže České Budějovice. Hlavním důvodem vzniku PANELU je včasná informovanost jednotlivých NNO o nastalé mimořádné události a tím vytvoření lepších podmínek pro poskytování a koordinaci pomoci postiženému obyvatelstvu. [26]

Doposud pomoc u mimořádných událostí poskytuje pouze Oblastní spolek ČČK České Budějovice, který má k tomu zpracovaný příslušný plán, v němž podrobně rozpracovává postup činnosti při vzniku mimořádné události nebo vyhlášení krizového stavu.

Mezi úkoly Oblastního spolku ČČK České Budějovice spadá:

- ✓ pomoc složkám IZS a to především pomoc technická, zdravotnická a humanitární;
- ✓ zdravotnické zabezpečení provozu evakuačních center;
- ✓ distribuce potravin a ošacení;
- ✓ poskytnutí první zdravotnické pomoci;
- ✓ zprostředkování finanční pomoci;
- ✓ spolupráce s médii a další úkoly.

Mezi další NNO působící při mimořádných událostech v Jihočeském kraji se řadí:

- ✓ Česká katolická charita - Diecézní charita České Budějovice;
- ✓ Oblastní spolky Českého červeného kříže a jeho kolektivní členové:
 - Vodní záchranná služba ČČK;
 - Svaz záchranných brigád kynologů ČR.

5.2.5 Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj, stejně jako uvedené předchozí kraje, nabyl se zdoláváním mimořádných událostí řadu zkušeností. Na tomto základě pak byla založena spolupráce z NNO a došlo k vytvoření PANELU humanitárních organizací. PANEL NNO Jihomoravského kraje zařizuje činnost NNO a dobrovolníků na tomto území. Spolupracuje s IZS a Krajským úřadem Jihomoravského kraje a vytváří jednu z pracovních skupin krizového štábu kraje. Poskytuje pomoc při řešení mimořádných událostí a krizových situací. [27] Mezi jeho členy patří:

- ✓ Oblastní spolek ČČK Brno-město, který poskytuje zdravotnickou pomoc;
- ✓ Občanské sdružení ADRA, poskytující dobrovolníky;
- ✓ Diecézní charita Brno, která poskytuje psychosociální pomoc.

PANEL zajišťuje následující činnosti:

- ✓ nouzové přežití;
- ✓ humanitární pomoc;

- ✓ psychosociální pomoc;
- ✓ duchovní pomoc.

Mezi úkoly PANELU náleží:

- ✓ organizace a koordinace vlastní činnosti;
- ✓ vytváření intervenčních týmů;
- ✓ spolupráce s obcemi při řešení humanitární pomoci;
- ✓ budování a provoz evakuačních center;
- ✓ zdravotnická pomoc;
- ✓ vytváření logistických infrastruktur v území;
- ✓ finanční a materiální sbírky ve prospěch postižených obcí aj.

Doba zpohotovení: cca 2-6 hodin od vyžádání pomoci (pozn. dle typu události a druhu požadované pomoci).

PANEL se také účastnil cvičení orgánů krizového řízení a složek IZS „ZÓNA 2008“, které se konalo v listopadu roku 2008 v zóně havarijního plánování ČEZ, a.s. - Jaderná elektrárna Dukovany a dále se zúčastňuje cvičení složek IZS k ověřování zpracovaných vnějších havarijních plánů v zónách havarijního plánování objektů a zařízení, zařazených do skupiny B podle zákona o prevenci závažných havárií.

5.3 Vybrané příklady působení českých nevládních organizací v České republice

Spolupráce s NNO nastává zejména při rozsáhlých mimořádných událostech. Dojde-li k rozsáhlé mimořádné události, bývá spolupráce základních složek IZS s NNO nezbytná. Poskytnutí humanitární nebo psychologické pomoci se stává jedním z jejich hlavních úkolů. S působením NNO v České republice jsme se zejména setkali při níže zmiňovaných povodních. Svou pomoc, ale také poskytují prostřednictvím oblastních celků, u řady zde nezmiňovaných událostí.

Zapojení nevládních neziskových organizací při povodních

Za posledních 15 let se téměř každý rok setkáváme s hlášením meteorologického ústavu o zvýšeném průtoku řek a hrozících povodních. Mezi ty nejdramatičtější rozhodně patřily roky 1997, 1998, 2002, 2006 nebo 2009.

Jelikož není snadné zvládat tyto mimořádné události pouhým nasazením základních složek IZS, dochází k využití plánované pomoci na vyžádání a tím i možnosti zapojení NNO. Tyto organizace se především soustředí na poskytnutí humanitární pomoci. Pomoc, poskytující NNO lze pojmenovat jako pomoc okamžitá, následná, sociální a psychologická (zřízení linky důvěry, psychosociální pomoc v terénu aj.) a dále pak tzv. stanovení projektů.

Okamžitá pomoc (krátkodobá) - zde lze zařadit poskytnutí základních životních potřeb, jako jsou potraviny, voda, hygienické prostředky, zdravotnický materiál a léky, čisticí a desinfekční prostředky. Do úvahy rovněž přichází zřízení krizové linky.

Následná pomoc - za následnou pomoc lze považovat poskytnutí prostředků na čištění studní, úklidového nářadí, vysoušečů zdiva, elektrocentrál a dalšího potřebného materiálu k bezprostřednímu odstraňování vzniklých materiálních škod.

Stanovení projektů (dlouhodobá) - NNO stanoví projekty na obnovu a opravu obydlí, výstavbu poškozené infrastruktury, přímou finanční pomoc, nadační činnost, veřejné sbírky a další.

Spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi při vlakovém neštěstí

S NNO se můžeme setkat nejen při celorepublikových či celokrajových mimořádných událostech, ale také u situací, kde je potřeba poskytnout především psychologickou pomoc. Příkladem může být železniční neštěstí ve Studence.

Dne 8. srpna roku 2008 došlo v Moravskoslezském kraji, poblíž vlakové zastávky Studénka, k hromadné dopravní nehodě na železnici. Tehdy projíždějící vlak Eurocity Comenius narazil do rozestavěné mostní konstrukce, která se těsně před průjezdem vlaku zřítily na železniční svršek. Jelikož jel vlak vysokou rychlostí, došlo k vykolejení zhruba 4 předních vagónů. Odhadovalo se, že vlakem cestovalo na 420 pasažérů. Celkem bylo zraněno 67 osob, z toho 15 těžce a 7 osob bylo usmrceno.

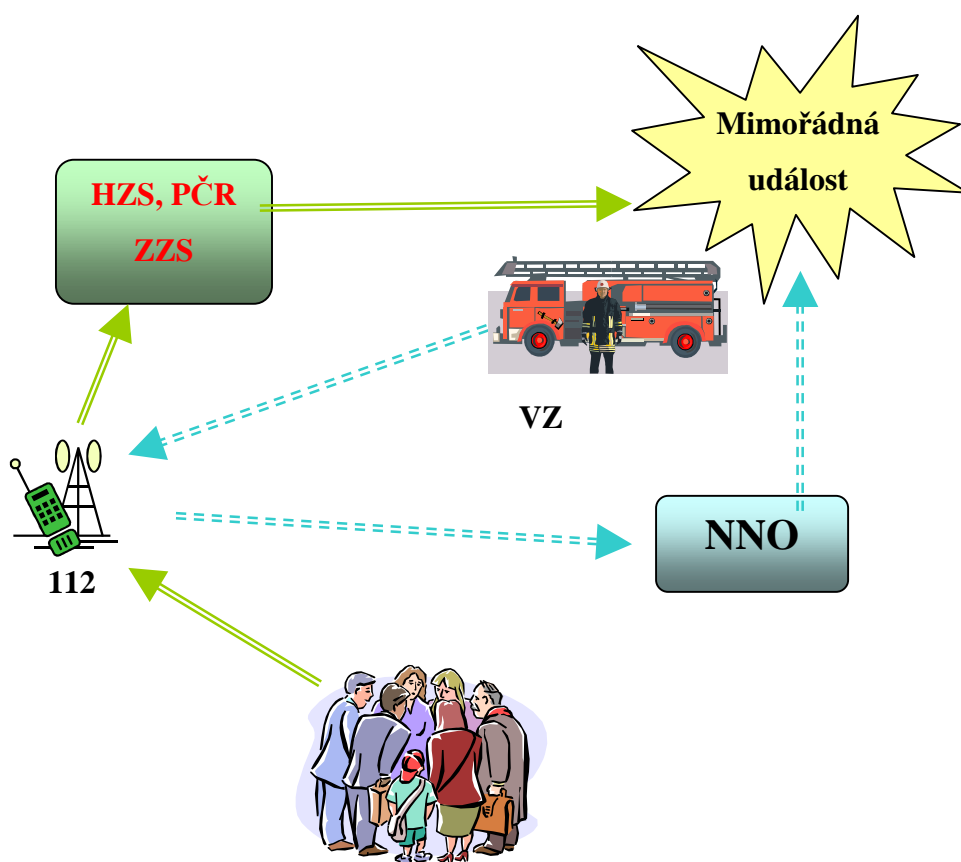
Z důvodu, že se hromadná nehoda na železnici řadí k mimořádným událostem (vyhlášení třetího anebo zvláštního stupně poplachu), byly na místo kromě složek IZS povoláni také

psychologové, psychologický intervenční tým a svou pomoc poskytla organizace ADRA, církevní společnosti, obec a další dobrovolníci.

Organizace ADRA poskytovala poradenství, hmotnou pomoc a psychoterapii. [28] Na základě nejen této události došlo v podmínkách Moravskoslezského kraje k užší spolupráci s nevládními organizacemi.

5.4 Zapojení nevládních organizací při mimořádných událostech

V současnosti existuje v některých krajích snaha o vytvoření optimálního zapojení NNO při řešení mimořádných událostí a vyvarování se nepřesné koordinace.



Obrázek 2 - Nahlášení nehody a zapojení NNO

Postup při hlášení a zapojení NNO je následující.

➡ Mimořádná událost bývá zpravidla nahlášena, ať už přímými účastníky, svědky nehody nebo náhodnými kolemjdoucími, na některou z linek tísňového volání (112 - jednotná evropská linka tísňového volání 150 – hasiči, 158 – policie, 155 - zdravotnická záchranná služba, případně 156 – městská policie). Následuje standardní činnost

operačních a informačních středisek (dispečinků) základních složek IZS a jejich výjezd podle charakteru události.¹

====► Po příjezdu na místo události dochází k zhodnocení dané situace a v případě potřeby je velitel zásahu (VZ) oprávněn vyžadovat, k zvládnutí nastalé situace, posily popřípadě také zapojení NNO.

Další možná varianta, která již na obrázku zakreslena není, je zapojení NNO vyžádáním na základě potřeby starosty postižené obce.

5.5 Zapojení PANELU - Modelová situace havárie na ČEZ-EDU

Jedním z příkladu možného optimálního zapojení NNO je již výše zmiňovaný PANEL humanitárních organizací v Jihomoravském kraji. Níže je naznačeno, jakým způsobem a jaké služby by PANEL Jihomoravského kraje poskytoval v případě vzniku radiační havárie v ČEZ, a.s. - jaderné elektrárně Dukovany (ČEZ-EDU).

Na ČEZ-EDU může dojít vlivem technologické poruchy ke vzniku radiační havárie, kterou lze zvládat patřičnými kroky a to vyhlášením jednotlivých stupňů mimořádné události. Dle vyhlášky Státního úřadu pro jadernou bezpečnost se jedná o tyto tři základní stupně [29]:

1. stupeň - Jedná se o mimořádnou událost, která může zapříčinit nepřijatelné ozáření zaměstnanců a dalších osob popřípadě může dojít k nepřijatelnému uvolnění radioaktivních látek do prostoru jaderného zařízení nebo pracoviště. Událost má omezený lokální charakter a k řešení jsou dostačující síly a prostředky obsluhy nebo pracovní směny.

2. stupeň - Druhý stupeň označuje mimořádnou událost, která vede nebo může vést k nepřijatelnému ozáření zaměstnanců a dalších osob, popřípadě může dojít k nepřijatelnému uvolnění radioaktivních látek do životního prostředí. Událost druhého stupně je označována jako radiační nehoda. K řešení této události je zapotřebí vyžádat aktivaci zasahujících osob držitele povolení. I přesto, že jsou tyto síly dostačující, lze také na vyžádání poskytnout síly a prostředky, které jsou smluvně zajištěné.

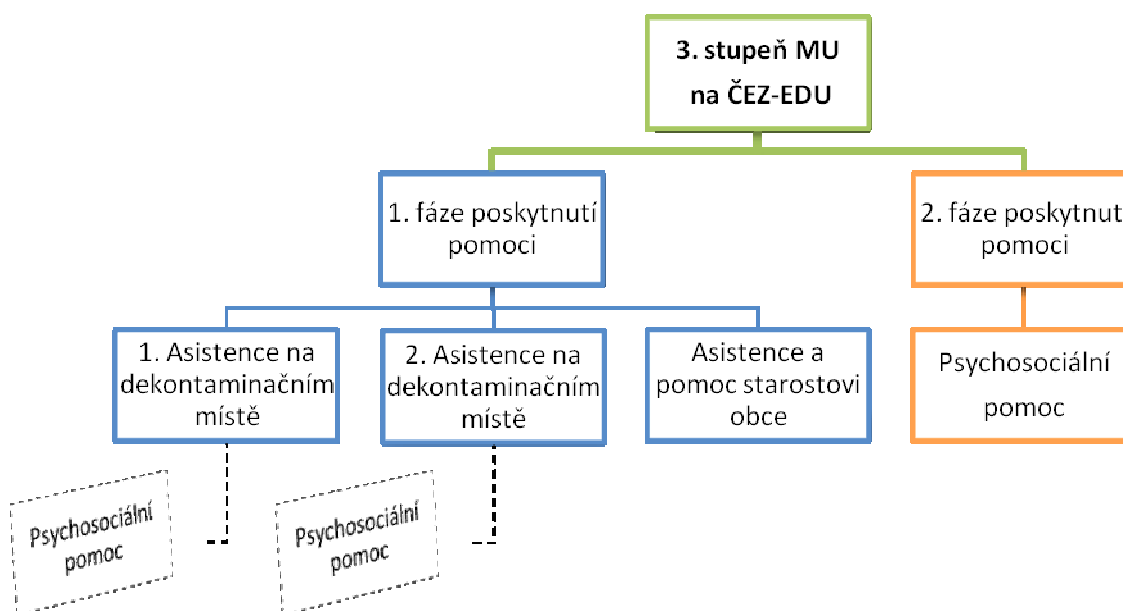
3. stupeň - Třetí stupeň je označován jako nejvyšší stupeň mimořádné události. V tomto případě může dojít k nepřijatelnému závažnému uvolnění radioaktivních látek do životního prostředí. Tento proces již vyžaduje zavádění neodkladných opatření k ochraně

¹ Pozn. Operačním a informačním střediskem celého IZS je OPIS HZS, ať již na úrovni MV-GŘ HZS ČR nebo na úrovni HZS kraje.

obyvatelstva a životního prostředí. Tato radiační havárie vyžaduje nejen aktivaci a zapojení potřebných složek držitele povolení, ale také **aktivaci složek uvedených ve vnějším havarijním a plánu a zapojení dalších orgánů**.

Z výše uvedeného vyplývá, že zapojení PANELU by nastalo při vyhlášení třetího stupně mimořádné události. V praxi k jeho aktivaci dochází již při druhém stupni, označovaném jako radiační nehoda. Je to především z toho důvodu, že aktivace PANELU vyžaduje delší dobu, v průměru se hovoří o 2-6 hodinách.

Činnosti, které by PANEL zastával po vyhlášení třetího stupně mimořádné události, můžeme rozdělit do dvou následujících fází znázorněných na „Obrázek 3 - Činnost PANELU při radiační nehodě na ČEZ-EDU“.



Obrázek 3 - Činnost PANELU při radiační nehodě na ČEZ-EDU

V první fázi by PANEL uskutečňoval asistenci na stanovišti pro dekontaminaci osob a techniky v podobě poskytování základního ošacení obyvatelstva při průchodu dekontaminační linkou.

V dalším bodě by se asistence na těchto linkách týkala zajištění stravy a občerstvení zasahujícím složkám IZS. (Zabezpečení psychosociální pomoci může být součástí asistencí na dekontaminačních místech). V posledním bodě první fáze by se jednalo o poskytnutí asistence starostům obcí v případě evakuace nebo přijetí obyvatel do příjmových středisek.

Druhá fáze by se dala nazvat jako následná. Jejím hlavním cílem by bylo zaopatření psychosociální pomoci postiženému (evakuovanému) obyvatelstvu.

5.6 Nedostatky při zapojování nevládních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí

Při zapojování NNO do řešení mimořádných událostí nastávají různé úskalí a nedostatky, které je potřeba odstranit, aby fungování systému bylo kvalitnější.

Nedostatečná informovanost nevládních neziskových organizací

Jako zásadní problém při zapojování NNO bych nalézala v nedostatečné komunikaci či informování NNO o vzniku mimořádné události. Lidé zasahující u takovýchto událostí se často setkávají s problémem, že NNO se o situaci dozvídá příliš pozdě nebo pomoc poskytují nekoordinovaně a dochází k duplicitě poskytovaného materiálu a služeb. Je nutné vymezit tok informací směrem k NNO tak, aby přicházel včas. Názorným příkladem je tvorba již výše zmiňovaných PANELŮ.

Nedostatečná komunikace nevládních organizací v místě události

Opět dle zkušeností odborníků z NNO, je komunikace mezi pracovníky NNO nedostatečná. Často dochází k situaci, kdy jednotliví dobrovolníci potřebují komunikovat s pracovníky mimo místo nehody a nemají na to dostatek možnosti a prostoru. Navrhují zavést propracovanější fungování komunikace mezi těmito institucemi.

Rozdílné postupy v jednotlivých krajích

Další úskalí nacházím v neuceleném postupu zapojování NNO v celorepublikových poměrech. Každý kraj danou problematiku řeší po svém a chybí jednotný řád. Některé kraje vytváří již výše zmiňované PANELY nebo jinou podporu NNO, jiné zůstávají u zaběhnutých postupů a v oblasti zlepšení spolupráce se neangažují.

Propracovanější zapojení krizových pracovníků

V současné době je minimální využití pracovníků krizového řízení. Zapojení těchto pracovníků by vneslo do organizace a řešení mimořádných událostí pozitivní prvky.

Školení a procvičování

I přesto, že dochází k častému proškolení starostů obce je jejich zapojení při řešení mimořádné události nedostatečné a často neví, jakým způsobem mají událost zvládat. Faktorem ovlivňujícím jejich nedostačující nasazení může být nedostatek cvičení k řešení takovýchto situací.

Finance, motivace, legislativa

Dobrovolníkům a NNO chybí větší motivace. S touto problematikou pak zpravidla souvisí finanční stimuly a dobrý legislativní základ.

Následující dva podbody do struktury zapojování NNO přímo nezapadají, ale shledávám je jako důležité.

Lepší informovanost veřejnosti o činnosti nevládních organizací

Veřejnost není dostatečně informována o činnostech NNO. Zlepšení v této oblasti a možnosti dosažení větší podpory, by se mohlo dosáhnout snadnějším přístupem k informacím o těchto organizacích. Mám tím na mysli, například využití reklamních míst v novinách, časopisech, dopravních prostředcích apod.

Tvorba informačních stránek

V rámci České republiky existuje nepřeberné množství neziskových organizací, jejichž zaměření je velmi různorodé. Existují katalogy a rejstříky NNO působících, ať už celorepublikově nebo v jednotlivých krajích. Co ovšem v těchto rejstřících postrádám, je seznam konkrétní specializace organizace. Například při výběru jednotlivých organizací pro tuto diplomovou práci nebylo jednoduché z velkého množství NNO vybrat pouze ty, které se zaměřují hlavně na poskytování pomoci při katastrofách nebo zvládání mimořádných událostí.

6 Nevládní neziskové organizace v zahraničí

Postavení NNO v zahraničí je rozličné. Při nahlédnutí do minulosti hraje důležitou roli postavení jednotlivých států ve světovém měřítku. Především se jedná o rozvoj společnosti nebo politický režim. Všeobecně vzato mají země východního bloku k NNO jiný postoj než země západní a přetrvává myšlenka státní podpory. [30]

6.1 Polsko

Polsko řadíme mezi představitele tzv. východního bloku, kde je působnost v oblasti ochrany obyvatelstva především na bedrech státu.

Hlavní úlohu v oblasti záchranářství a bezpečnosti jako takové vykonávají profesionální hasiči za podpory dobrovolných hasičů a tzv. civilní obrany. Civilní obranu pak vykonávají na základě daného zákona příslušníci územních a objektových organizací. Pomyslný model poskytování pomoci při mimořádné události je zejména založen na profesionálním principu. Dobrovolníci a NNO vykonávají pouze „doplňkovou“ službu a to především při plnění specifických úkolů. [31] [30]

Struktura civilního nouzového plánování [32]

Národní úroveň

Na vrcholu je Rada Ministrů, která je odpovědná za veřejný pořádek, vnitřní bezpečnost a řešení mimořádných událostí. Rada je oprávněna vyhlásit výjimečný stav.

Regionální úroveň

Regionální úroveň musí být v souladu s národní úrovní a jejich ustanoveními. Zabývá se prevencí všech typů nebezpečí.

Nižší regionální úroveň

Na nižší regionální úrovni hraje důležitou roli starosta, který je zodpovědný za ochranu obyvatelstva.

Obecní úroveň

Zodpovídá za požární ochranu, udržování veřejného pořádku, monitorování a varování v případě nebezpečí. Na této úrovni dochází ke koordinaci záchranných prací a evakuace.

Hlavní NNO, které působí v oblasti zdolávání mimořádných událostí:

- ✓ Polski Czerwony Kryzs (Polský červený kříž);
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna (dobrovolní hasiči), kteří se seskupují do Svazu dobrovolných požárníků;
- ✓ Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (Tatranská dobrovolná záchranná služba);
- ✓ Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (Horská dobrovolná záchranná služba);
- ✓ Báňská záchranná služba;
- ✓ Caritas Polska (Charita Polsko).

Financování nevládních neziskových organizací

Financování NNO záleží na druhu organizace. Finance ze strany státu putují především na podporu dobrovolných hasičů. Ostatní organizace získávají potřebné zdroje pro svůj chod z členských příspěvků, darů, dotací, subvencí nebo příjmu z hospodářské či jiné činnosti. [31]

Dělení financí v požární ochraně je 3 stupňové. Náklady na vybavení Svazu dobrovolných požárníků financují obce, náklady pro Hlavní správu Svazu spojené s výstrojí, výzbrojí, školením aj. se hradí ze státního rozpočtu, svůj podíl na financování nesou i pojišťovny, sponzoři, ministerstvo vnitra a další zdroje. Např. pojišťovny odvádějí 5 % z pojistného proti požárům pro dobrovolné hasiče a 10 % pro profesionální hasiče.

Výhody pro nevládní neziskové organizace [33]

Veřejně prospěšnou činnost lze provozovat buď zdarma anebo za poplatek. Přičemž poplatkem se rozumí prodávání výrobků a poskytování služeb. Dále lze prodávat výrobky, které byly někým darovány pro veřejně prospěšný účel. Následný zisk, pak musí použít pouze k zabezpečení veřejných úkolů nebo k stanoveným činnostem.

Mezi výhody, které může veřejně prospěšná organizace v Polsku využít, patří:

- ✓ osvobození od daně z příjmů právnických osob;
- ✓ osvobození od daně z nemovitosti;
- ✓ osvobození od poplatků v civilněprávním jednání;
- ✓ osvobození od placení kolků a poplatků.

NNO dále může využít pro informování o své činnosti služeb veřejnoprávního rozhlasu a televize. Ti jsou povinni tyto služby poskytnout bezplatně.

Nemalý podíl na poskytnutí výhod NNO může mít i fyzická osoba. Ta může alokovat, dle svého výběru, 1% odváděné daně pro veřejně prospěšnou organizaci.

Výhody pro dobrovolníky [34]

Za dobrovolníka se považuje každá fyzická osoba, která dobrovolně a bez náhrady poskytne služby oprávněným organizacím a institucím na základě specifikovaných ustanovení v zákoně. [35]

Mezi výhody patří:

- ✓ proplácení nákladů vzniklých při služebních cestách;
- ✓ úhrada zdravotního pojištění a kompenzace v případě nehody;
- ✓ pojištění pro případ následku způsobených mimořádnou událostí;
- ✓ získání certifikátu o dobrovolnické činnosti.

Legislativa upravující nevládní organizace a dobrovolnickou činnost

Veřejně prospěšná činnost je upravována zákonem o veřejně prospěšné činnosti a o dobrovolnictví. Součástí tohoto zákona je taktéž úprava dobrovolnictví. [34]

6.2 Švýcarsko

Švýcarsko se řadí mezi země, kde dobrovolníci působí jen ve velmi malém počtu. Princip spočívá ve služební povinnosti pro muže. Jako dobrovolnice se služby mohou zúčastnit i ženy.

Rozsáhlých pravomocí nabývají starostové obcí. Do jejich kompetence spadá povolávání příslušníků vykonávajících služební povinnost ve prospěch pomoci obcím a to zejména při přírodních katastrofách. Starostové obcí této výsady hojně využívají. [31]

Struktura civilního nouzového plánování

V rámci ochrany obyvatelstva a zdolávání mimořádných událostí jsou ustanoveny dvě zásadní oblasti. Jedná se o oblast záchranářství a oblast civilní ochrany. Prim hraje ochrana před nevojenskými druhy ohrožení. Důležitou spoluprací utváří pět hlavních složek a to policie, požárníci, zdravotníci, technické služby a civilní ochrana.

NNO působící ve Švýcarsku [31]:

- ✓ Švýcarský požární svaz;
- ✓ Švýcarský Červený kříž s korporativními svazy;
- ✓ Švýcarský svaz civilní ochrany;
- ✓ Charita Švýcarsko.

Hasiči

Hasiči jsou organizováni na profesionální úrovni. Jen ve 3 kantonech z 26 kantonů jsou hasiči dobrovolní. Kompetence vůči hasičům mají kantony. Činnost je vyvíjena na základě služební povinnosti. Sdružují se do švýcarského svazu požární ochrany.

Švýcarský Červený kříž

Kořeny Švýcarského Červeného kříže (ŠČK) mají dalekosáhlou minulost. Jde o nejstarší a největší organizaci, která poskytuje pomoc na území Švýcarska. V současné době čítá asi 55 tisíc dobrovolníků.

Mezi korporativní svazy ŠČK patří: Švýcarský Samaritánský svaz, Švýcarská společnost na záchranu životů, Švýcarský spolek kynologů pro činnost při katastrofách a Švýcarská alpská záchrana.

Charita Švýcarsko

Charita Švýcarsko poskytuje potřebnou pomoc při katastrofách, spolupracuje s partnery po celém světě. Podílí se na realizaci rozvojových projektů a podporuje udržitelný rozvoj. [36]

I přesto, že jsou jednotlivé záchranné složky zakládány různými zřizovateli, je jejich spolupráce na vysoké úrovni. V případě vzniku mimořádné události jsou vytvářeny společné řídicí orgány na různých úrovních veřejné správy, které řídí a koordinují činnost jinak samostatných složek.

Financování nevládních neziskových organizací

Požárníci jsou financováni především ze strany obce. Na protipožární prevenci pak přispívá stát, kantony a stavební pojišťovny. V některých speciálních případech hradí činnost požárníků ten, kdo ji zapříčinil.

Švýcarský Červený kříž je financován z více zdrojů. Vysoká část přichází z výnosu z výkonu služby. [33]

Výhody pro nevládní neziskové organizace

V daňových zákonech je uvedeno, že od daňové povinnosti jsou osvobozené právnické osoby, které svůj zisk výlučně a neodvolatelně věnují na tyto účely a splňují další důležité podmínky. O dalších výhodách pak rozhoduje kanton. [37]

Výhody pro dobrovolníky

Jelikož není vydaná potřebná legislativa, závisí poskytování benefitů pro dobrovolníky zcela na dané organizaci. Zvláštní výhodou je získání „diplomu“ Schweizerischer Sozialzeitausweis.*

Legislativa upravující nevládní organizace a dobrovolnickou činnost

Ve Švýcarsku neexistuje legislativní úprava pro dobrovolnictví nebo dobrovolnickou práci. Jen malá část, týkající se dobrovolnictví, je upravena v zákoně o práci mladých. Ten umožňuje, aby si zaměstnanci (mladší 30 let) mohli vzít týden volna na vykonání neplacené práce v určité organizaci. To se ovšem příliš nevyužívá. Větší pozornost se věnuje tzv. Schweizerischer Sozialzeitausweis. Jde o jakýsi druh uznávaného diplomu, který se vystaví dobrovolníkům za vykonání práce za čas, kdy pomáhali. Účelem je ohodnotit práci dobrovolníků a tím poukázat na jejich schopnosti. [34]

Důležitý zákon pro NNO je pak spolkový zákon o sdružování a o neziskových organizacích. [30]

* volně přeloženo – švýcarský výkaz o odpracovaných hodinách

6.3 Velká Británie

Záchranné složky jsou ve Velké Británii zejména založeny na profesionálním základu, popřípadě bývají doplněny o dobrovolníky. Jiné složky na bázi služebního principu (jako u nás) neexistují.

Odpovědnost v rámci bezpečnosti nese samospráva, která odpovídá za zvládání krizových situací. Je to hlavně z toho důvodu, že Britové nepředpokládají vznik mimořádné události, která by vyžadovala zapojení celostátní úrovně. [31]

Struktura civilního nouzového plánování

Na základě zvyšování bezpečnosti došlo v roce 2001 ke vzniku nového úřadu s názvem „Sekretariát pro civilní nepředvídané události“. Úkolem této instituce je zlepšit reakci státu na nejrůznější negativní události a tím zajistit zvýšení bezpečnosti obyvatel Velké Británie. [30]

Stěžejní NNO Velké Británie [31]:

- ✓ firefighters (hasiči);
- ✓ British Red Cross Britský (Britský Červený kříž);
- ✓ The Catholic Agency for Overseas Development – CAFOD (Britská charita).

NNO mají v Británii již dlouholetou tradici. Jejich organizace se odvíjí dle zvyklostí jednotlivých historických zemí. S rozdílným pojetím se lze setkat ve Skotsku a v Severním Irsku. V názvu nesou téměř vždy slovo Charita a splňují dvě základní ustanovení. Jedná se o statut slova „dobročinný charakter“ a „veřejně prospěšný cíl“. [33]

Hasiči

Podle zákona jsou hasiči organizováni do Požární a záchranné služby a hovoří se o nich jako o veřejných hasičích. Zákonem se taktéž stanoví úkoly a odpovědnost pro odezvu na výjimečné situace. Odpovědnost je pak stanovena na místní úrovni.

Struktura požární ochrany je tvořena na obecní úrovni a úrovni vyšších samospráv, kde existují tři základní typy požární a záchranné služby. Úřad protipožární a civilní ochrany v metropolitních hrabstvích, kombinovaný úřad protipožární ochrany v rámci jedné nebo více obcí a úřad protipožární ochrany území na samosprávném území.

Britský Červený kříž

Jedná se o dobrovolnou humanitární organizaci, jejíž existence je daná obecnou zvyklostí. Činnost se řídí Mezinárodním výborem Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Poskytuje pomoc v nouzi na území Velké Británie i mimo ní. V zahraničí se soustředí na odezvu na konflikty, pohromy, prevenci mimořádných událostí, zdravotní a sociální péči a realizaci mezinárodního humanitárního práva. Spolupracuje s bezpečnostními složkami země a podporuje je v tvorbě potřebných plánů. Navíc v rámci britského Červeného kříže působí tzv. „Služba pomoci obětem požáru“ neboli „Fire victim support servis“.

Britská Charita – CAFOD (The Catholic Agency for Overseas Development) [38]

Zastřešující organizaci tvoří „Caritas Social Action Network“.

Financování nevládních neziskových organizací

Financování NNO je rozlišné a záleží na konkrétním zemském uspořádání.

Hasiči

Hasiči jsou zpravidla financováni zřizovateli, v tomto případě se jedná o místní a územní samosprávu. Existují ovšem i výjimky a některé speciální zásahy jsou pak hrazeny, organizací či osobou, pro kterou byl zásah proveden.

Britský Červený kříž

Cca 45 % tvoří příjem od dobrovolníků, 25 % pochází z úhrad z nouzové odezvy a dále pak úhrady krátkodobé péče v krizi, výnosy z obchodních aktivit, účelové dotace a jiné.

Výhody pro nevládní neziskové organizace

Mezi výhody patří [33]:

- ✓ daňové úlevy;
- ✓ nárok na poloviční snížení místních daní nebo daní z nemovitosti ve vlastnictví organizace;

Výhody pro dobrovolníky

Konkrétní výhody pro dobrovolníky nejsou stanoveny v žádném zákoně. Dobrá praxe ovšem na udělení výhod nezapomíná a vychází se ze zvykového práva [34]:

- ✓ proplacení všech výdajů a poplatků;
- ✓ ochrana zdraví a bezpečnosti při vykonávání dobrovolnické činnosti;

- ✓ proplacení výdajů za vykonanou činnost;
- ✓ další výhody.

Legislativa upravující nevládní neziskové organizace a dobrovolníky

Ve Velké Británii neexistuje jednotná legislativa, která by se zabírala dobrovolnou činností. [34]

6.4 Slovinsko

Ve Slovinsku je zavedena základní povinná služba. Do ní spadají osoby vykonávající činnost nejen v době války, ale také v době míru. Jejich úkolem je ochrana a záchrana před přírodními a technogenými katastrofami. [31]

Záchranná služba je po většinu tvořena dobrovolníky, jen u veřejných služeb dominují profesionálové.

Struktura civilního nouzového plánování [39]

Z důvodu většího zajištění bezpečnosti, je slovinský bezpečnostní systém tvořen třemi základními podsystémy. Jedná se o systém obranný, systém vnitřní bezpečnosti a systém pro ochranu proti přírodním a jiným katastrofám.

Hlavní NNO [31]:

- ✓ hasiči;
- ✓ Slovinský Červený kříž;
- ✓ Horská záchranná služba;
- ✓ Slovinská charita.

Hasiči (Gasilce)

Činnost požárníků se zejména opírá o dobrovolné hasiče. Zřizovatelem je obec, která organizuje požární službu na ochranu před přírodními a jinými katastrofami. Jedná se o charakter povinné místní veřejné služby. Dobrovolní a profesionální hasiči se sdružují do Asociace profesionálních požárníků Slovinska a Asociace požární služby Slovinska.

Slovinský Červený kříž (Rdeči križ Slovenije)

Slovinský Červený kříž působí na bázi základních principů mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Je tvořen dobrovolníky a sympatizanty. Úzce spolupracuje z tzv. Administrací civilní ochrany a pomoci při pohromách ministerstva obrany. Svou činnost zaměřuje také do zahraničí (Asie, Afrika).

Záchrana v horách

Jedná se o dobrovolnou pomoc osobám v nouzových situacích na horách.

Speleologická záchranná služba

Úkolem této organizace je varovat před možným nebezpečím v jeskyních. Soustředí se také na záchranu osob z výškových budov při požárech, zemětřesení, vyprošťování z trosek aj.

Financování nevládních neziskových organizací

Financování NNO je různorodé a pochází z více zdrojů. Např. Slovinský Červený kříž je z 30 % financován vládou. Svou částí na NNO přispívá samospráva, sponzorské dary, reklamní činnost a výnosy z humanitárních akcí a ediční činnosti. [31]

Výhody pro nevládní neziskové organizace

- ✓ různé daňové úlevy.

Výhody pro dobrovolníky

Výhody pro dobrovolníky nejsou uvedeny v žádné legislativě. Nicméně je nepsaným pravidlem, že organizace poskytují určité výhody a benefity. [40] Jedná se například o:

- ✓ pojištění dobrovolníků;
- ✓ úhrada nákladu spojených s dobrovolnictvím (strava, cestovné, ubytování);
- ✓ získání podpory a uznání.

Legislativa upravující nevládní neziskové organizace a dobrovolnickou činnost

Uvádí se, že přibližně 8,7 % NNO funguje v požární ochraně. Ve Slovinsku ovšem chybí jednotná legislativa upravující tuto oblast. Existuje několik zákonů, které se zabývají ustanovením těchto organizací, ale nejedná se o zákony stěžejní. Z důvodu absence

legislativy vznikly ze strany vlády požadavky na tvorbu nové legislativy a to s výhledem na rok 2010. [40]

Mezi hlavní zákony zaměřující se na dobrovolnictví patří:

- ✓ Zákon o zaměstnanosti (The Employment Relationship Act);
- ✓ Zákon o mládeži a politice o mládeži (Youth and Policy on Youth), který řeší dobrovolnictví ve školách (především středoškoláků). Výuka dobrovolnictví je zde zařazená v učebních osnovách.

6.5 Finsko

Na území Finska se nachází okolo 60 tisíc jezer. I z tohoto důvodu, lze předpokládat, že vodní záchranná služba zde bude hrát svou přední roli. Co se týče služby, je ve Finsku vykonávána v kombinované formě. Základ tvoří profesionálové na plný anebo částečný úvazek. Zpravidla pak bývají doplněni o dobrovolné členy. Celková organizace pak vychází z regionální úrovně. [31]

Civilní nouzové plánování a jeho struktura [32]

Povinnosti každého úřadu v oblasti ochrany obyvatelstva je připravenost na mimořádnou událost. Úřady musí přijímat nezbytné preventivní opatření nejen v době míru, ale také v případě krizové situace, mezinárodní hrozby, ozbrojeného útoku, poválečné situace a jiných hrozeb.

V květnu roku 2008 přijala finská vláda usnesení o tzv. „Mezinárodním bezpečnostním programu“. Cílem tohoto programu je zvýšení ochrany a bezpečnosti, a to nejpozději do roku 2015.

Ve Finsku se k dobrovolnictví hlásí 7-8 % v sekci záchranných služeb a 6,5 % k činnosti související s ozbrojenými silami.

Dále zde funguje služba pod názvem „KansalaisAreene“, což je vlastně vývojové a informační centrum pro finské dobrovolné subjekty. Další institucí je vzdělávací sdružení občanského fóra „Kansalaisfoorumi“, které si dává za cíl sjednotit dobrovolné organizace. Jejím dalším úkolem je hledat dobrovolníky a osoby, které chtějí v těchto službách působit. Dobrovolnictví si také získává svou podporu v parlamentu, kde je k tomu vytvořena speciální skupina. [41]

Finské NNO [31] :

- ✓ Požární a záchranná služba;
- ✓ Finský červený kříž;
- ✓ Asociace, poskytující záchranu na vodních plochách;
- ✓ Asociace psůvodů pátracích a záchranných psů;
- ✓ Charita Finsko.

Požární a záchranná služba

Požární a záchranná služba byly původně organizovány v rámci obcí. Z důvodu nerovnoměrného osídlení došlo ke značným změnám a organizace této služby přešla na regionální úroveň. V současnosti je ve Finsku 22 regionů a v každém z nich jsou v regionálním středisku iniciovány profesionální jednotky.

Vedlejší roli pak hrají dobrovolníci. Jejich zřizovateli jsou obce, které jsou shora organizovány regionálními středisky.

Finský červený kříž

Finský Červený kříž stejně jako jiné organizace Červeného kříže v zahraničí vychází z principu mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Ve Finsku tvoří jednu ze stěžejních dobrovolných organizací.

Vodní záchranařství

Princip dobrovolnosti ve vodním záchranařství má v této zemi vybudovanou již dlouholetou tradici. Činnost záchranařů zastřešuje tzv. Asociace Záchranný člun, která dohromady sdružuje 59 dobrovolných organizací. Svou činnost vykonává nejen v pobřežních vodách, ale také ve vnitrozemí.

Pátrání a záchrana pomocí psů

Tito záchranaři se slučují do dobrovolného sdružení a jsou organizováni v Asociaci psůvodů pátracích a záchranných psů. Nedílnou součástí při vykonávání jejich činnosti je spolupráce s požárními a záchrannými službami a dalšími záchranařskými subjekty.

Charita Finsko

Jedná se o nevládní organizaci s padesátiletou tradicí. Svou pomoc poskytuje jak v rozvojových zemích, tak v zemích postižených mimořádnou událostí. [42]

Financování nevládních neziskových organizací

Financování dobrovolných organizací ve Finsku je většinou kombinované a záleží na druhu společnosti. Některé jsou částečně dotovány státem, jiné si finanční pomoc obstarávají formou členských příspěvků, darů, sponzorů, poskytování služeb, prodeje výrobků, pomocí fondů EU, grantů od místních a státních orgánů, na základě pomoci jiných společností a zejména potom prostřednictvím národní herní asociace. Jednotlivé herny musí vlastnit pětiletou licenci. V současnosti jsou ve Finsku pouze tři takovéto organizace. [41]

Finance mohou dobrovolné organizace získat také prostřednictvím obcí. Ty nabízejí dobrovolným organizacím svá zařízení buďto zdarma nebo za zvýhodněnou úrokovou cenu a dále poskytují školení pro dobrovolníky.

Další příklady financování:

Hasiči

Financování požárních jednotek hradí ten, kdo za činnost zodpovídá. V tomto případě se jedná o obce. Mezi další příjmy se řadí finanční podpora z provincií anebo příspěvek ze státního rozpočtu na zakoupení požárních vozidel či vybavení.

Finský Červený kříž

Finský Červený kříž přijímá podporu od nadací, státu, privátních organizací či sponzorů.

Vodní záchranná služba

Finanční podpora pramení z více zdrojů. Mezi hlavní příjmy patří velice efektivní příspěvky finské asociace provozovatelů výherních automatů, námořní správy a několika nadací. Další podpora pak přichází v podobě darů, příspěvků lodních a jiných společností a fyzických osob.

Výhody pro nevládní neziskové organizace

Dobrovolným organizacím, které pracující ve prospěch veřejného blaha jsou udělovány daňové úlevy.

Nemusí platit:

- ✓ daň z příjmu;
- ✓ daň z přidané hodnoty;
- ✓ daň z nemovitosti.

To v praxi znamená, že příjmy získané prostřednictvím darů, členských příspěvků apod. se nezapočítávají jako zdanitelný příjem. Organizace musí splňovat i další náležitosti, jako je veřejně prospěšná činnost, nevykazování zisku z dividend apod. [41]

Legislativa upravující nevládní neziskové organizace a dobrovolnickou činnost

Ve Finsku není jednotná definice neziskových organizací a to z důvodu, že existuje řada různých organizací uskutečňující dobrovolnickou činnost. Nejběžněji je využíván status sdružení. Dobrovolná činnost je regulována řadou zákonů. [41]

Shrnutí

V zahraničí ke zdolávání mimořádných události využívají ve větší míře záchranné složky vykonávající svou činnost na dobrovolné bázi. Jedná se zejména o využití Červeného kříže a organizací příznačných pro ráz krajiny (vodní záchranná služba, horská služba, báňská služba aj.).

I přes nepřítomnost upravujících zákonů je financování a motivování dobrovolníku a NNO značně pestré.

7 Porovnání nevládních neziskových organizací v České republice a v zahraničí

Cílem této kapitoly je porovnání NNO v ČR a v zahraničí.

Následující „Tabulka 2 - Stručné porovnání NNO v zahraničí a ČR“, představuje jednoduché srovnání NNO v zahraničí a v ČR.

Tabulka 2 - Stručné porovnání NNO v zahraničí a ČR

| Zahraníčí | ČR |
|--|--|
| ↳ Existence legislativy, záleží na konkrétní zemi | ↳ Existence legislativy |
| ↳ Výhody pro NNO a dobrovolníky | ↳ Výhody pro NNO a dobrovolníky |
| ↳ Dominantní postavení Červeného kříže při řešení mimořádných událostí | ↳ Dotace pro akreditované organizace a financování |
| ↳ Propracovanější zapojení hasičů | |
| ↳ Rozmanité financování | |

7.1 Právní normy

Česká republika

Obecně lze říci, že postavení NNO a dobrovolníků v České republice je na dobré úrovni. Na rozdíl od některých zahraničních zemí je v České republice přítomná právní úprava zaměřující se na oblast tzv. třetího sektoru a vymezuje určité hranice a mantinely. Jedná se zejména o zákon o dobrovolnické službě, o obecně prospěšných společnostech, o nadacích a nadačních fondech, o sdružování občanů a o církevních a náboženských společnostech.

To ovšem ale neznamená, že úprava je v současných podmínkách dostačující. Zákon si vyžaduje novelizaci. Je to především z toho důvodu, že od jeho přijetí uplynulo mnoho let. Například zákon o sdružování občanů se váže k roku 1995 a za tu dobu nedošlo k zásadní novelizaci.

Hlavní problém spočívá v tom, že není definován termín „veřejná prospěšnost“, který by tuto činnost vymezoval a stanovil základní pravidla. V současné době probíhá snaha o novelizaci zákonů a tím doplnění chybějící úpravy v oblasti neziskového sektoru. S výhledem do roku 2013 by měl být pojem veřejná prospěšnost vymezen v občanském zákoníku, kde by také došlo k úpravě v charakteristice právnických forem pro výkon této činnosti.

Zahraniční státy

Hovořím-li o legislativní úpravě NNO v zahraničí, zjišťuji, že ani v těchto zemích není právní úprava zcela perfektní. Státy bývalého východního bloku se stále snaží o přiblížení k západu a vytvoření nové a stejně funkční struktury v oblasti NNO. Naproti tomu některé ze západních zemí se pak snaží právě té správné a dokonalé struktury přijít na kloub. V této chvíli to vypadá jako začarovaný kruh. Ale i přes to existuje z této situace východisko.

K fungování totiž není zapotřebí jen legislativní úprava na vysoké úrovni. Někdy postačí i jednoduchý a prostý model. Některé z výše uvedených zemí staví na zvykovém právu a dobré praxi, jiné na jednoduchosti práva.

Tabulka 3 - Stav legislativy v oblasti dobrovolnictví ve vybraných státech

| Právní úprava | | | |
|----------------------|------------|-----------------|-----------|
| | Ano | Částečně | Ne |
| Polsko | x | | |
| Velká Británie | | | x |
| Švýcarsko | | x | |
| Slovinsko | | x | |
| Finsko | | | x |
| Česká republika | x | | |

7.2 Dotace akreditovaných organizací

Akreditovanou organizací se stává v České republice instituce, které je vydáno pravoplatné osvědčení Ministerstva vnitra. Dle zákona o dobrovolnické službě, mají takovéto akreditované vysílající organizace nárok na poskytnutí náležitých dotací.

7.3 Financování

Česká republika

Financování NNO v České republice vychází nejen z již výše zmiňovaných dotací. Instituce získávají příjem také z nadačních sbírek, sponzorských darů, výtěžku z humanitárních akcí a veřejných sbírek, darů od privátních organizací atd.

Některé organizace zakládají členské a podobné kluby přátel, kde jednotliví dárci mohou měsíčně přispívat stanovenou částkou na jejich bankovní konto.

Tabulka 4 - Financování nevládních neziskových organizací

| Druh financování | Polsko | Švýcarsko | Slovinsko | Velká Británie | Finsko | ČR |
|---|--------|-----------|-----------|----------------|--------|----|
| členské příspěvky | x | | | | x | x |
| dary | x | | x | | x | x |
| dotace a granty | x | | | | x | x |
| státní rozpočet | x | x | x | | x | x |
| obce, samospráva | x | x | x | x | x | |
| sponzoři | x | | x | | x | x |
| pojišťovny | x | x | | | | |
| humanitární akce a dobrovolníci | | | x | x | | x |
| obchodní aktivity (př. reklamní a ediční činnost) | | | x | x | x | |
| herní asociace | | | | | x | |
| jiné | | | | x | | |

Zahraniční státy

V zahraničí je financování jednotlivých NNO velice rozmanité. NNO svou podporu získávají nejen ze strany veřejné správy a samosprávy, ale také v rámci grantů, dotací, sponzoringu, členských příspěvků, nadací, dobrovolníků, privátních organizací, editační činnosti a mnoha dalších zdrojů.

Velice zajímavý příklad, jak se podílet na financování NNO, přichází z Finska. Zde mezi hlavní příjem pro vodní záchrannou službu patří efektivní příspěvky finské asociace provozovatelů výherních automatů.

7.4 Výhody pro nevládní neziskové organizace a dobrovolníky

Česká republika

Výhody plynoucí pro české NNO, stejně jako v zahraničních zemích, se opírají o daňové úlevy. Další podporu a tedy výhodu mohou neziskové organizace čerpat v podobě grantů a žádosti o udělení dotací.

Jaké výhody plynou pro dobrovolníky, lze dohledat opět v zákonu o dobrovolnické službě. Je zde zmínka o úhradě vynaložených nákladů spojených s cestou, dále pak o úhradě potřebných školení, výdajů za stravování a ubytování a v neposlední řadě pak úhrada kapesného a další výhody.

Tabulka 5 - Výhody pro nevládní neziskové organizace

| Druh výhody | Polsko | Švýcarsko | Slovinsko | Velká Británie | Finsko | ČR |
|--|--------|-----------|-----------|----------------|--------|----|
| daňové úlevy | x | x | x | x | x | x |
| ↳ daň z nemovitosti | x | | | x | x | |
| ↳ daň z přidané hodnoty | | | | | x | |
| ↳ daň z příjmu | x | x | | | x | |
| ↳ daňové asigance | x | | | | | |
| zdarma využití rozhlasu a TV | x | | | | | |
| osvobození od placení kolků a poplatků | x | | | | | |

Zahraniční státy

V zahraničí jsou téměř vždy NNO poskytovány daňové úlevy. Jedná se o různé druhy daňových výhod pro právnické osoby, s možností snížení místních daní nebo daně z nemovitosti, daně z příjmu či daně z přidané hodnoty a dále pak osvobození od placení kolků a poplatků.

Také jednotliví dobrovolníci získávají značnou podporu a výhody, ať už se jedná o hrazení pojistného, nákladů spojených se služební cestou nebo různá proškolení. V některých zemích získávají dobrovolníci kromě „běžných“ výhod i uznávaný certifikát, který mohou později využít například při ucházení se o zaměstnání.

Zajímavé pojetí při financování NNO nabízí sousední Polsko. Zde se může fyzická osoba rozhodnout, zda 1% daně věnuje na některou z tamních veřejně prospěšných organizací.

Tabulka 6 - Výhody pro dobrovolníky

| Druh výhody | Polsko | Švýcarsko | Slovinsko | Velká Británie | Finsko | ČR |
|--|--------|-----------|-----------|----------------|--------|----|
| pojištění | x | | x | x | | x |
| úhrada nákladů (cestovné, strava, ubytování) | x | | x | x | | x |
| podpora a uznání | | | x | | | |
| certifikát | x | x | | | | |
| ochranné pomůcky | | | | x | | x |
| jiné | | x | | | | |

7.5 Dominantní postavení ČK při řešení mimořádných událostí

Zahraniční státy

Červený kříž má při řešení mimořádných událostí v zahraničí významné postavení a zasahuje u většiny takovýchto případů. Je to zřejmě z toho důvodu, že v mnoha zahraničních zemích je záchranný systém tvořen na bázi dobrovolnosti. Dalším důvodem pak bude skutečnost, že některé země vychází ze zvykového práva. Zřejmě také proto Červený kříž, díky své dalekosáhlé historii (založení Červeného kříže se datuje k roku 1863), působí jako číslo jedna mezi NNO.

7.6 Propracovanější zapojení hasičů

Zahraniční státy

Ve většině zemí jsou požární sbory zakládány na úrovni obce. U mnohých z nich tuto službu vykonávají dobrovolníci a podstatný podíl tvoří podnikoví hasiči. Podpora přichází i ze strany jednotlivých spolkových zemí či kantonů, jednotlivých ministerstev, státu či pojišťoven.

Názorný příklad zapojení požárníků lze nalézt v sousedních státech, Německu či Rakousku. Zřizovatelem je opět obec, která se v potřebném případě může sloučit se sousedními obcemi a tím vytvořit nezbytné pokrytí a dojezdy. Požárníci jsou také předurčení k poskytnutí přednemocniční zdravotní péče nebo transportu zraněných osob. I přesto, že je služba vykonávána z větší části na dobrovolné bázi, dosahuje vynikajících výsledků.

V rámci správného fungování a přísunu financí jsou zakládány povinné fondy, či odváděny daně na protipožární ochranu. Takový model lze samozřejmě vytvořit na základě dobře propracovaného systému. Stejně tak záleží i na rozloze území dané země, její legislativě a ekonomice.

Česká republika

V České republice existují čtyři typy jednotek požární ochrany (JPO). JPO jsou rozděleny dle operační hodnoty (tj. doby výjezdu z místa dislokace a územní působnosti) do 6 kategorií (JPO I. – JPO VI.).

Tabulka 7 - Typy jednotek požární ochrany

| Typ JPO | Výkon povolání | Zřizovatel | Kategorie |
|----------------|---------------------------------|--|-----------------------|
| HZS kraje | služební poměr (profesionálové) | stát | JPO I |
| SDH obce | dobrovolnictví | obec (město) | JPO II, JPO II, JPO V |
| HZS podniku | pracovní poměr | právnícká nebo podnikající fyzická osoba | JPO IV |
| SDH podniku | dobrovolnictví | právnícká nebo podnikající fyzická osoba | JPO VI |

Sbory dobrovolných hasičů obce (SDH obce), jsou zřizovány obcí (městem), kde svou činnost vykonávají na dobrovolné bázi. Ke zdolání mimořádné události jsou zpravidla povoláni na základě výzvy operačního a informačního střediska kraje (KOPIS) a to formou SMS, pagerů nebo vyhlášením požárního poplachu sirénou.

SDH obce svou pomoc poskytuje:

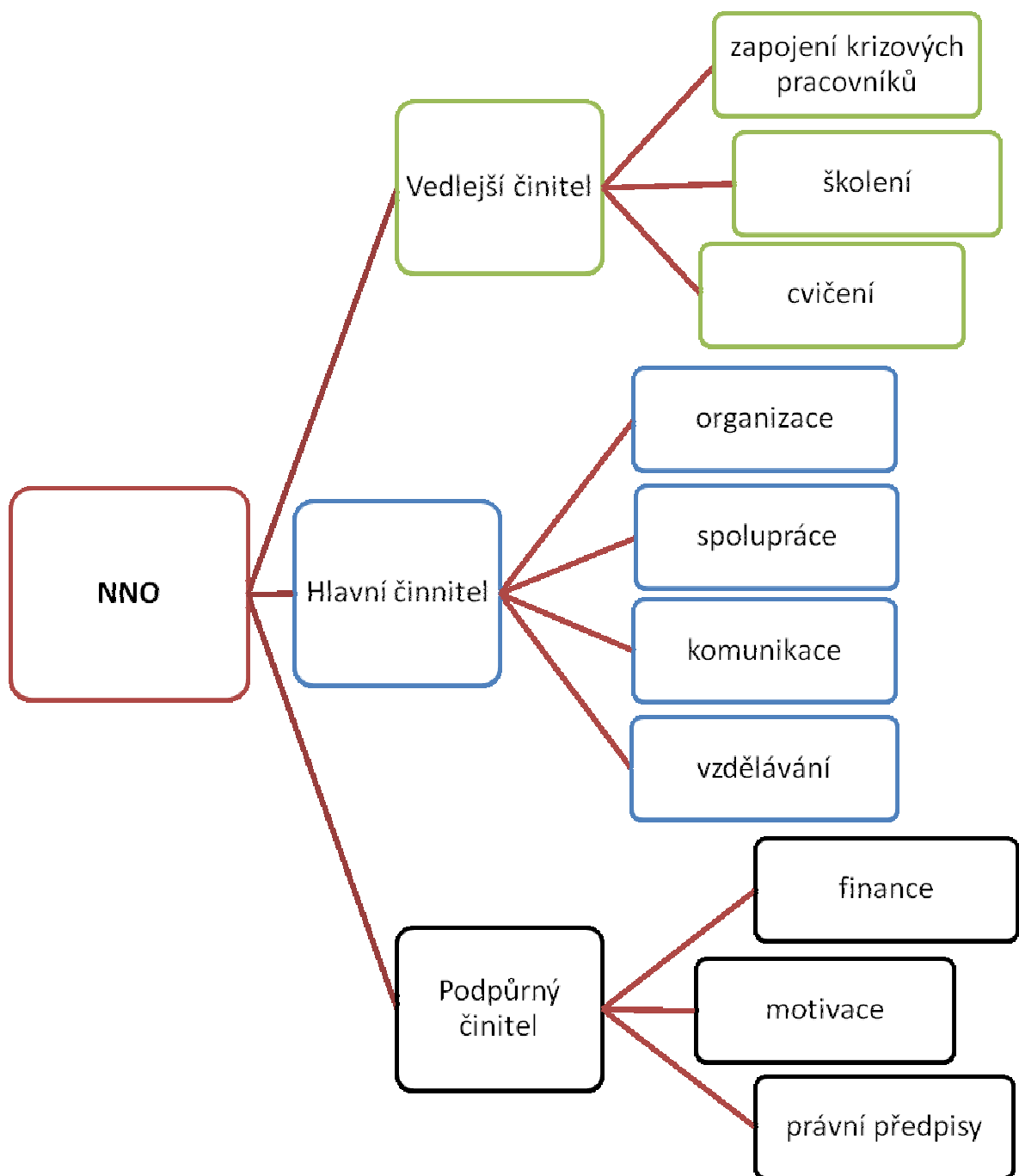
- ✓ na základě výzvy KOPIS (v případě, kdy KOPIS k zvládnutí mimořádné události požaduje vyslání profesionální i dobrovolnou složku);
- ✓ na základě výzvy zasahujícího velitele zásahu HZS kraje vůči KOPIS, z důvodu vyžadování posil;
- ✓ v případě nahlášení mimořádné události přímo na jednotku SDH obce (př. náhodným kolemjdoucím). V tomto případě se velitel SDH se svou jednotkou dostaví na místo mimořádné události, kde rekognoskuje terén a podá hlášení na KOPIS.

Tabulka 8 - Organizace hasičů v ČR a ve vybraných státech

| | Polsko | Švýcarsko | Slovinsko | Velká Británie | Finsko | ČR |
|------------------------------|---------------|----------------------|------------------|-----------------------|---------------|--------------|
| profesionální princip | x | | | x | x | x |
| služební povinnost | | x | x | | | |
| zapojení dobrovolných hasičů | jako doplněk | pouze ve 3 kantonech | x | jako doplněk | jako doplněk | jako doplněk |

8 Navržení modelu fungování nevládních neziskových organizací

Při navrhování modelu, budu vycházet nejen z výše uvedených poznatků, ale také z konzultací s odborníky a některými členy NNO. Potřebnou a zevrubnou inspiraci jsem čerpala od zahraničních států.



Obrázek 4 – Model zapojení NNO

Navržený model se skládá ze třech základních činitelů, které jsou potřebné ke správnému fungování NNO a tím lepšímu zapojení při řešení následků mimořádné události. Jedná se o činitel hlavní, vedlejší a podpůrný. Poslední dva jmenované, jsou sice činitele doplňkové, ale přesto nezbytné.

8.1.1 Hlavní činitel

Hlavní činitel vymezuje zásadní podmínky, které by organizace měla splňovat pro úspěšné fungování. Obsahuje body jako je organizace, spolupráce, komunikace a vzdělání.

Organizace (uspořádání)

Stěžejním bodem a základem pro zapojení NNO je perfektní organizace. Budu-li na věc pohlížet jako manažer společnosti, tak každé efektivní uspořádání organizace povede k úspěšnému cíli a dosažení potřebných výsledků. Oproti tomu, je-li struktura organizace nedostatečná, dochází k zbytečnému vynakládání sil a prostředků. Každá organizace by měla mít stanovené jasné postupy, pravidla a vymezené funkční zařazení.

Spolupráce

Spolupráce úzce souvisí s optimálním uspořádáním. Je-li přesně dáno kdo, kdy, kde a jakým způsobem má poskytnout pomoc, nemůže docházet k zbytečnému znehodnocování vysílaných sil a prostředků. V této fázi je velice důležité určit, jakou činnost bude daná organizace zařizovat.

Uvedu názorný příklad. Pro funkci PANELU Jihomoravského kraje je činnost NNO rozdělena následovně:

- ✓ ČČK poskytuje zdravotnickou pomoc;
- ✓ občanské sdružení ADRA zajišťuje dobrovolníky;
- ✓ Diecézní charita Brno zajišťuje psychosociální pomoc a logistické zabezpečení složek IZS.

Do tohoto bodu se také řadí uzavírání smluv (dohod) o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání, ve kterých je nabízená pomoc přesně specifikována.

Komunikace

Komunikace je především důležitá v místě zásahu. Jednotky NNO pracující v terénu potřebují nezbytné spojení se svými kolegy mimo místo mimořádné události, aby mohli efektivněji vyžadovat potřebné síly nebo materiální pomoc. Ve skutečnosti ale tato komunikace chybí nebo je klasifikována jako nedostatečná. Dojde-li k odstranění těchto chyb, bude komunikace vyhovující a povede k lepší koordinaci a využití nasazených sil.

Vzdělávání

Nemalou roli hraje vzdělávání dobrovolníků. Ti by měli být řádně proškoleni a poučeni o zaměření sdružení. Měli by znát cíle a poslání sdružení a být připraveni plnit zadané úkoly.

Od kvalitního proškolení a vzdělání dobrovolníka se odvíjí další činnosti. V zaběhnutém procesu se na statut dobrovolníka pohlíží jako na člověka do problému nezasvěceného. Opak je ale pravdou. Pojem dobrovolný nelze chápat jako amatérismus. Proškolený dobrovolník platí za adekvátně nasazeného člena při pomoci v nouzi a jeho kvality mohou být nevyčísitelné.

8.1.2 Vedlejší činitel

Vedlejší činitel se řadí k doplňkovým činitelům. Jeho funkce je ve struktuře podstatná především z důvodu zapojení nevyužitých osob nebo preventivních opatření.

Zapojení pracovníků krizového řízení

Tato myšlenka vyplynula ze zkušeností z terénu v Jihomoravském kraji. Pracovníci NNO a zasahující složky IZS se při zásahu často setkávali s neschopností starosty efektivně plnit zákonem stanovené působnosti a zabezpečovat plnění svých povinností při vzniku mimořádné události. Právě v této chvíli nejen NNO potřebovaly vedle starosty člověka nezaujatého, proškoleného a zkušeného.

Pracovníci krizového řízení by tak v případě vzniku mimořádné události působili jako podpora starosty a pomáhali by ve věcech nouzového přežití obyvatelstva obce. Systém zapojování by mohl být na dobrovolné bázi a zapojit by se mohli krizoví pracovníci i z jiných obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Školení

Bod školení úzce souvisí s předcházejícím textem. Jak již bylo výše uvedeno, často dochází k situacím, že starostové obcí neví, jak postupovat nebo v krajních případech neřeší situaci vůbec. Tato otázka je více či méně zmiňována ve všech krajích a v návaznosti na to procházejí starostové školením nebo získávají příručky typu „Co dělat v případě mimořádné události“. Výsledek ovšem bývá stále stejný. Pokud starosta obce takovou situaci přímo nezažije nebo si ji neprocvičí, jen těžko se s ní ztotožňuje a při skutečné mimořádné události se může dopouštět chyb. Možným řešením je právě pomoc ze strany pracovníků krizového řízení v případě nastalé mimořádné události.

Cvičení

Posledním vedlejším činitelem je bod cvičení. Volně navazuje na předcházející fáze (body) a lze díky němu prověřit akceschopnost a připravenost nejen NNO, ale také starostů a složek IZS.

Ve skutečnosti ovšem k těmto cvičením často nedochází. Je to zejména z důvodu vytíženosti nebo neochoty popřípadě odhodlání vůbec takovéto cvičení organizovat.

8.1.3 Podpůrný činitel

Podpůrný činitel, jak už z názvu vyplývá, zajišťuje ve struktuře podporu. Jedná se nejen o podporu právní nebo finanční, ale také motivaci nových a stávajících členů organizace. Tito činitelé jsou zde uvedeni proto, že se jedná o složku, která značně ovlivňuje chod organizací.

Financování

Jestliže organizace bude mít k dispozici potřebné finance, může své služby poskytovat v lepším měřítku.

Právní předpisy

Nesporným faktem pro správný chod je přítomnost kvalitní legislativy. Proto se právní předpisy řadí do podpůrných činitelů, které mohou ovlivňovat vývoj na poli zapojování NNO.

V místních podmínkách bychom jako v jiných zahraničních zemích mohli zavést zvykové právo a dobrou praxi.

Motivace

Motivace se týká nejen dobrovolníků, ale také samotných NNO. Navážu-li na výše zmiňované porovnání v kapitole 7, nacházím především motivaci ve finančních stimulech a poskytování určitých výhod.

Například v zahraničí dochází k většímu „náboru“ mladých lidí k dobročinnosti, ba dokonce jsou do školních osnov zavedeny předměty týkající se veřejné prospěšnosti. Zajisté není na škodu věnovat pár hodin této problematice a tím ji více zanést do podvědomí mladých lidí.

V jiných zemích získávají za vykonanou práci certifikát, který značí jistou výhodu při ucházení se o zaměstnání. Tím se vlastně zaměstnavatel může dozvědět, že jste pomáhal a jste ochoten vykonávat něco navíc a přizpůsobit se. Samozřejmě tuto skutečnost můžete uvést do životopisu slovy „přizpůsobivý“, „ochotný se učit“ aj., ale zajisté to nebude mít takovou váhu jako hmatatelný certifikát.

A jak motivovat NNO? Tyto organizace hlavně volají, po zavedení daňových asignací. To, že by se občané mohli rozhodnout, zda nějaké procento z odváděných daní věnují na veřejně prospěšnou společnost, by mohlo přinést nemalý příjem do jejich finančního rozpočtu. Tím by také došlo k větší motivaci NNO, jak na sebe veřejnost upozornit, aby zmiňované prostředky plynuly právě na jejich účet.

Další skutečnost, kterou by NNO uvítali, je možnost se více prezentovat. Současná legislativa NNO nedovoluje zveřejňovat původce svých darů. Z koncepce podpory rozvoje neziskového sektoru s vizí do roku 2013, pak ještě plyne další důležitý požadavek NNO a to je poskytnutí přehlednějších a větších daňových úlev.

V neposlední řadě, by bylo vhodné se zamyslet nad tím, proč jsou za poskytované zasílané dary účtovány stejné poplatky jako za běžné služby. V zahraničí se obvykle dobrovolníci setkávají s tím, že za zaslaný dar platí sníženou sazbu než za běžnou službu.

Shrnutí

Optimální fungování tohoto modelu nastane v případě, že všechny body budou v určité nebo alespoň částečné harmonii. Slovem částečná harmonie mám na mysli především to, že nejde vše uspíšit a ovlivnit (např. legislativní proces). Vzájemná propojenost se ovšem nedá vyvrátit.

9 Závěr

Stejně jako z každé mimořádné události si bezpečnostní složky vezmou patřičné ponaučení, tak i z této práce lze čerpat jisté poznatky. Na začátku diplomové práce byl naznačen problém v nedostatečném zapojení NNO při řešení mimořádných událostí a na konci této práce je nalezeno jedno z možných řešení a to navržení modelu zapojení těchto organizací. Tvorba tohoto modelu vycházela ze zahraničních poznatků, z konzultací s příslušníky HZS, členy neziskových organizací nebo jinými odborníky. Díky tomu je také zachycen více spektrální pohled. Tento model nelze chápat jako direktiva, ale určitý druh reference, jak efektivně využít nasazené složky a dosáhnout uspokojivého a především efektivního zapojení NNO do řešení následků mimořádných událostí.

Pokud dojde k vyváženosti obou stran, tedy přílivu dobrovolníků na straně jedné a k větším stimulům (propagace, podpora) pro NNO na straně druhé, bude vytvořen dobrý základ a tím učiněn krok k efektivnějšímu zapojení neziskového sektoru.

Důležitým poznatkem je rovněž rozdílná spolupráce s NNO v jednotlivých krajích. Hlavní problém shledávám v tom, že kraje netuší, jakým způsobem je řešeno zapojení NNO ve vedlejších krajích. To znamená, že v této problematice chybí potřebné povědomí. Velice důležité je vytvořit lepší celorepublikovou strukturu a hlavně znát potřeby NNO a ve vhodné chvíli ji zapojit.

Všeobecně lze konstatovat, že do budoucna můžeme očekávat větší zainteresovanost ze strany krajů při společné spolupráci s NNO. Prostředí v České republice je připraveno a nakročeno tím správným směrem.

10 Seznam obrázků, tabulek a příloh

Seznam obrázků

| | |
|--|--------------------|
| Obrázek 1 - Znak Červeného kříže, Červeného půlměsíce a Červeného krystalu | 15 |
| Obrázek 2 - Nahlášení nehody a zapojení NNO..... | 27 |
| Obrázek 3 - Činnost PANELU při radiační nehodě na ČEZ-EDU | 29 |
| Obrázek 4 – Model zapojení NNO | 51 |

Seznam tabulek

| | |
|---|--------------------|
| Tabulka 1 - Přehled právních norem pro nevládní neziskové organizace..... | 12 |
| Tabulka 2 - Stručné porovnání NNO v zahraničí a ČR..... | 45 |
| Tabulka 3 - Stav legislativy v oblasti dobrovolnictví ve vybraných státech..... | 46 |
| Tabulka 4 - Financování nevládních neziskových organizací..... | 47 |
| Tabulka 5 - Výhody pro nevládní neziskové organizace | 48 |
| Tabulka 6 - Výhody pro dobrovolníky | 48 |
| Tabulka 7 - Typy jednotek požární ochrany..... | 50 |
| Tabulka 8 - Organizace hasičů v ČR a ve vybraných státech | 50 |

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – Příklady zapojení Českého červeného kříže v zahraničí
- Příloha č. 2 – Příklady zapojení občanského sdružení ADRA v zahraničí
- Příloha č. 3 – Příklady zapojení Charity ČR v zahraničí
- Příloha č. 4 – Příklady zapojení organizace Hand for Help v zahraničí
- Příloha č. 5 – Příklady zapojení organizace Člověk v tísni v zahraničí

11 Seznam literatury

- [1] Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů
- [2] Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů
- [3] Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- [4] Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církvi a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů
- [5] Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonech (zákon o nadacích a nadačních fondech), ve znění pozdějších předpisů
- [6] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- [7] Centrum pro výzkum neziskového sektoru; Vymezení pojmu nestátní nezisková organizace dostupné na stránkách URL: www.e-cvns.cz/soubory_diskuse/vymezeni_nno.pdf, ze dne 10. února 2010
- [8] Centrum pro výzkum neziskového sektoru; „Rozbory metody problému řešení“ dostupný na stránkách URL: http://www.e-cvns.cz/soubory/Rozbory_metody_problemy_reseni.pdf, ze dne 1. března 2010
- [9] Centrum pro výzkum neziskového sektoru URL: http://www.e-cvns.cz/soubory/Definice_neziskoveho_sektoru.pdf, ze dne 30. ledna 2010
- [10] Procházka Z.: Humanitární pomoc v České republice, Praha 2006, ISBN: 80-86640-53-6
- [11] Oficiální stránky Českého červeného kříže; URL: http://www.cervenkykruz.eu/cz/cz_root.aspx, ze dne 1. února 2010
- [12] Zákon č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži, ve znění pozdějších předpisů
- [13] Poslání Českého červeného kříže; URL: <http://www.cervenkykruz.eu/cz/poslani.aspx>, ze dne 10. února 2010
- [14] Struktura Českého červeného kříže; URL: <http://www.cervenkykruz.eu/cz/struktura.aspx>, ze dne 10. února 2010

- [15] Hnutí Českého červeného kříže; URL: <http://www.cervenykriz.eu/cz/hnuti.aspx>, ze dne 20. února 2010
- [16] Historie znaku Českého červeného kříže; URL: <http://firehistory.ihasici.cz/23-samaritska-sluzba/12-dil-historie-znaku-cerveny-kriz-cerveny-pulmesic-a-cerveny-krystal/>, ze dne 20. února 2010
- [17] Oficiální stránky občanského sdružení ADRA; URL: <http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme/>, ze dne 1. března 2010
- [18] Oficiální stránky Charity ČR; URL: <http://www.charita.cz>, ze dne 2. března 2010
- [19] Oficiální stránky organizace Hand for help; URL: <http://www.handforhelp.cz/organizace-f1.htm>, 27. února 2010
- [20] Oficiální stránky organizace člověk v tísní; URL: <http://www.clovekvtsni.cz/index2.php?id=176>, ze dne 3. března 2010
- [21] Informační leták Ministerstva vnitra; Praktický rádce pro zájemce o dobrovolnickou službu, 2005
- [22] Záznam z konzultace: mjr. Ing. Josef Brettschneider, vedoucí oddělení Ochrany obyvatelstva, HZS Moravskoslezského kraje
- [23] Oficiální stránky statutárního města Ústí nad Labem; URL: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/seznamy-zprav/aktualni-informace/american-se-zucastni-krizoveho-cviceni.html>, ze dne 23. února 2010
- [24] Dobrovolnické centrum Ústí nad Labem; URL: http://www.dcul.cz/stranky/programy_PANEL.htm, ze dne 23. února 2010
- [25] Záznam z konzultace – nrap. Jindřich Langr, oddělení Ochrany a přípravy obyvatelstva, HZS hlavního města Prahy
- [26] Záznam z konzultace – Bc. Zdeněk Malkovský, operační důstojník, HZS České Budějovice
- [27] Český červený kříž České Budějovice; URL: <http://www.cckcb.cz/index.php?page=19>, ze dne 28. března 2010
- [28] Záznam z konzultace: Mgr. Miroslav Menšík, vedoucí oddělení krizového řízení, Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje
- [29] Krizové centrum Ostrava - Vlakové neštěstí ve Studence; URL: <http://www.pmfhk.cz/Prednasky/Konference%2008/vlakove.pdf>, ze dne 10. března 2010

- [30] Vyhláška SÚJB č. 318/2002 Sb., o podrobnostech k zajištění havarijní připravenosti jaderných zařízení a pracovišť s ionizujícím zářením a o požadavcích na obsah vnitřního havarijního plánu a havarijního řádu, ve znění pozdějších předpisů
- [31] Linhart, Šilhánek: Ochrana obyvatelstva ve vybraných evropských zemích, 2. přepracované a doplněné vydání; Praha 2009
- [32] Linhart, Šilhánek: Nevládní organizace působící v ochraně obyvatelstva v některých evropských zemích; Praha 2008, ISBN: 978-80-86640-87-7
- [33] Swedish Civil Contingencies Agency (MSB); International CEP Handbook 2009, ISBN: 978-91-7383-020-1
- [34] Moore D., Marček E.: Verejná prospešnosť, Príklady iných krajín, Bratislava 2006, ISBN 80-969565-0-7 http://ec.europa.eu/citizenship/news/news1015_en.htm, ze dne 29. března 2010
- [35] Nadácia otvorenej skočnosti: Dobrovoľníctvo a právna úprava, Bratislava 2008, ISBN:978-80-969271-6-6
- [36] Polský zákon o veřejně prospěšné činnosti a dobrovolnictví z dubna roku 2003
- [37] Caritas Internationalis (Mezinárodní stránky Charity); URL: <http://www.caritas.org>, ze dne 22. března 2010
- [38] Country report on the legal status of volunteers in Switzerland, Brussels 2005, dostupné na URL: www.cev.be/data/File/Switzerland_legalstatus.pdf, ze dne 25. března 2010
- [39] Charita Velká Británie; URL: <http://www.cafod.org.uk>, ze dne 22. března 2010
- [40] SEMA (Swedish Emergency Management Agency); International CEP Handbook 2006; Helsingborg 2006, ISBN: 91-85053-95-3
- [41] National report – Slovenia: Study of Volunteering in the European Union, 2007; dostupné na stránkách http://ec.europa.eu/citizenship/eyv2011/doc/National_report_SI.pdf;
- [42] National report – Finland; Study on Volunteering in the European Union, 2002 – 2007, European Commission, dostupné na stránkách
- [43] Caritas Internationalis – Finland; URL: <http://www.caritas.org/worldmap/europe/finland.html>, ze dne 22. března 2010
- [44] Záznam z konzultace: Bc. Zuzana Vyvialová, absolvent Managementu pro neziskový sektor na FF OU; posluchač studia oboru „Studia občanského sektoru“; spolupracovník a

dobrovolník organizace YMCA Ostrava-Poruba; zkušenosti se spolupráci s organizacemi mládež ČČK Ostrava, Young Life, Fishnet o.s.

[45] Záznam z konzultace: Hana Jagošová, Diecézní charita Brno – Oblastní Charita Břeclav

[46] Záznam z konzultace: Ing. Bohumil Šilhánek, výzkumný a vývojový pracovník Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč

[47] Záznam z konzultace: pplk. Mgr. Petr Kadlec, Ph.D., Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč

[48] Záznam z konzultace: kpt. Ing. Zdeněk Procházka, oddělení ochrany obyvatelstva, MV-GŘ HZS ČR

[49] Záznam z konzultace: por. Ing. Iva Karafiátová, oddělení ochrany obyvatelstva, HZS Ústeckého kraje

[50] Gorska Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe; URL:

<http://gopr.pl/index.php?action=ogopr>, ze dne 5. dubna 2010

[51] Tatrzańskie ochotnicze pogotowie ratunkowe; URL: <http://www.topr.pl>, ze dne 5. dubna 2010

[52] UK Fire Service Resources; URL: <http://www.fireservice.co.uk/>, ze dne 6. dubna 2010

[53] Neziskový sektor v ČR; URL: <http://www.neziskovky.cz>, ze dne 15. února 2010

[54] Smetana M.: Habilitační práce – Dobrovolnictví v krizovém plánování, Ostrava: VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2007

[55] Oficiální stránky hasičského záchranného sboru České republiky; URL:

<http://www.hzscr.cz>, ze dne 7. dubna 2010



